

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2TdoV/7/2018
Identifikačné číslo spisu: 9513100171
Dátum vydania rozhodnutia: 25.05.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Hatala
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:9513100171.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Petra Hatalu a sudcov JUDr. Jany Serbovej, JUDr. Juraja Klimenta, JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Martina Bargela v trestnej veci obvineného Ing. I. I. a spol. pre zločin podplácania spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák., § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 25. mája 2020 v Bratislave dovolania obvinených Ing. I. I. a O. I. podané prostredníctvom obhajcu JUDr. Viktora Križiaka proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. apríla 2015, sp. zn. 2 To 6/2015, a takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolania obvinených Ing. I. I. a O. I. sa o d m i e t a j ú .

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd (ďalej aj „súd prvého stupňa“ alebo „súd“) rozsudkom z 3. decembra 2014, sp. zn. PK-2T 46/2013 uznal obvinených Ing. I. I. a O. I. za vinných zo zločinu podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 Tr. zák. formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

Ing. I. I. a O. I., v presne nezistený deň, v období od prvého polroka 2010 až najneskôr do 4. augusta 2010, v Š., na I. P. č. XX, v kancelárii Ing. I. I. nachádzajúcej sa v starej administratívnej budove spoločnosti P. A., spol. s r.o., IČO: XX XXX XXX, pri spoločnom osobnom stretnutí a po vzájomnej dohode s Ing. K. U. jej prisľúbili poskytnúť finančnú odmenu vo výške 10-tich % zo sumy ňou zabezpečených vyplatených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty za to, že z titulu jej vtedajšej funkcie riaditeľky Daňového úradu Šamorín, Obilná 1128/2, Šamorín zabezpečí v čo najkratšom čase bezproblémové vrátenie a vyplatenie uplatnených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty nimi určeným spoločnostiam tak, aby v týchto spoločnostiach nebola vykonávaná daňová kontrola alebo v prípade jej nariadenia, aby sa to dozvedeli, sami určili, kde majú byť poslané dožiadania, a aby daňová kontrola bola vykonaná urýchlene, pričom Ing. K. U. takto zabezpečila vrátenie a vyplatenie nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty spoločnostiam:

- E. T., s.r.o., H. XX/XXX, Š., IČO XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur,
- N. T., s.r.o., I. P. XX, Š.O., IČO XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie august 2010 vo výške 77.024,73 Eur,
- O. P., s.r.o., so sídlom toho času I. P. č. XX, Š., IČO: XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie máj 2010 vo výške 499.675,83 Eur, za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 495.631,37 Eur, za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 512.647,38 Eur,
- O. T., s.r.o., so sídlom toho času I. P. č. XX, Š., IČO: XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 497.235,94 Eur, za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 508.234,01 Eur,

a zároveň na základe ďalších požiadaviek Ing. I. I. im Ing. K. U.:

- na spoločných stretnutiach poskytovala pomoc a poradenstvo pri riešení rôznych zákonných možností a variant pri uplatňovaní nadmerných odpočtov DPH, poskytovala informácie o personálnom obsadení a kompetenciách na Daňovom úrade Šamorín i na iných daňových úradoch, o systéme a spôsobe vykonávania daňových kontrol, o metodikách a usmerneniach,
 - predčasne poskytovala informácie o príšlých dožiadaniach z iných daňových úradov, z polície alebo colného úradu aj formou fotokópií tak, aby sa o nich dozvedeli skôr ako im na to vznikne nárok,
 - oznamovala, v akej tolerančnej výške je v konkrétnom zdaňovacom období možné si na Daňovom úrade Šamorín uplatniť nadmerné odpočty dane z pridanej hodnoty, aby im mohla bezproblémovo zabezpečiť ich vrátenie a vyplatenie,
- za čo Ing. I. I. v prítomnosti a za aktívnej súčinnosti O. I. dňa 15. decembra 2010 v kancelárii Ing. I. I. v Š., na I. P. č. XX spoločne poskytli Ing. K. U. časť dohodnutej finančnej odmeny vo výške 40.000,- Eur tým spôsobom, že O. I. sumarizoval vrátené finančné prostriedky z nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty, ktorých sumy potom diktoval X. I. I., sumu vypočítanej časti odmeny pripravil v hotovosti O. I. a Ing. I. I. ju odovzdal Ing. K. U. a zvyšná časť odmeny vo výške 250.000,- Eur zostala podľa ich vzájomnej dohody u obžalovaných na ďalšie zhodnotenie s tým, že si o ňu môže kedykoľvek požiadať.

Súd prvého stupňa za to obvinenému Ing. I. I. uložil podľa § 333 ods. 3, § 38 ods. 2, ods.3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 7 (sedem) rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia [§ 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.]. Obvinenému O. I. uložil podľa § 333 ods. 3, § 38 ods. 2, ods. 3, § 36 písm. j) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) rokov so zaradením na výkon trestu do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia [§ 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák.].

Proti rozsudku podali obvinení a prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) odvolania. Na podklade odvolania prokurátora Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) rozsudkom z 28. apríla 2015, sp. zn. 2 To 6/2015 podľa § 321 ods. 1 písm. b), ods. 3 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok v celom rozsahu a sám rozhodol tak, že obvinených uznal za vinných, že

Ing. I. I. a O. I., v presne nezistený deň, v období od prvého polroka 2010 až najneskôr do 4. augusta 2010, v Š., na I. P. č. XX, v kancelárii Ing. I. I. nachádzajúcej sa v starej administratívnej budove spoločnosti P. A., spol. s r.o.. IČO: XX XXX XXX, pri spoločnom osobnom stretnutí a po vzájomnej dohode s Ing. K. U. jej prisľúbili poskytnúť finančnú odmenu vo výške 10-tich % zo sumy ňou zabezpečených vyplatených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty za to, že z titulu jej vtedajšej funkcie riaditeľky Daňového úradu Šamorín, Obilná 1128/2, Šamorín zabezpečí v čo najkratšom čase bezproblémové vrátenie a vyplatenie uplatnených nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty nimi určeným spoločnostiam tak, aby v týchto spoločnostiach nebola vykonávaná daňová kontrola alebo v prípade jej nariadenia, aby sa to dozvedeli, sami určili, kde majú byť poslané dožiadania, a aby daňová kontrola bola vykonaná urýchlene, pričom Ing. K. U. takto zabezpečila vrátenie a vyplatenie nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty spoločnostiam:

- E. T., s.r.o., H. XX/XXX, Š., IČO XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur.

- N. T., s.r.o., I. P. XX, Š., IČO XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie august 2010 vo výške 77.024,73 Eur,

- O. P., s.r.o., so sídlom toho času I. P. č. XX, Š., IČO: XX XXX XXX, za zdaňovacie obdobie máj 2010 vo výške 499.675,83 Eur,

za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 495.631,37 Eur,

za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 512.647,38 Eur,

O. T., s.r.o., so sídlom toho času I. P. č. XX, Š., IČO: XX XXX XXX,

za zdaňovacie obdobie jún 2010 vo výške 497.235,94 Eur,

za zdaňovacie obdobie júl 2010 vo výške 508.234,01 Eur,

a zároveň na základe ďalších požiadaviek Ing. I. I. im Ing. K. U.:

- na spoločných stretnutiach poskytovala pomoc a poradenstvo pri riešení rôznych zákonných možností a variant pri uplatňovaní nadmerných odpočtov DPH, poskytovala informácie o personálnom obsadení a kompetenciách na Daňovom úrade Šamorín i na iných daňových úradoch, o systéme a spôsobe vykonávania daňových kontrol, o metodikách a usmerneniach,

- predčasne poskytovala informácie o príšliých dožiadaniach z iných daňových úradov, z polície alebo colného úradu aj formou fotokópií tak, aby sa o nich dozvedeli skôr ako im na to vznikne nárok,

- oznamovala, v akej tolerančnej výške je v konkrétnom zdaňovacom období možné si na Daňovom úrade Šamorín uplatniť nadmerné odpočty dane z pridanej hodnoty, aby im mohla bezproblémovo zabezpečiť ich vrátenie a vyplatenie,

za čo Ing. I. I. v prítomnosti a za aktívnej súčinnosti O. I. dňa 15. decembra 2010 v kancelárii Ing. I.E. I. v Š. na I. P. č. XX spoločne poskytli Ing. K. U. časť dohodnutej finančnej odmeny vo výške 40.000,- Eur tým spôsobom, že O. I. sumarizoval vrátené finančné prostriedky z nadmerných odpočtov dane z pridanej hodnoty, ktorých sumy potom diktoval Ing. I. I., sumu vypočítanej časti odmeny pripravil v hotovosti O. I. a X.. I. I. ju odovzdal Ing. K. U. a zvyšná časť odmeny vo výške 250.000,- Eur zostala podľa ich vzájomnej dohody u obžalovaných na ďalšie zhodnotenie s tým, že si o ňu môže kedykoľvek požiadať, k čomu došlo koncom mesiaca február 2013, kedy na požiadanie Ing. K. U. jej Ing. I. I. osobne, v jej byte vo C. K., na W. B. č. XXX, zo zvyšnej časti dohodnutej sumy ako sľúbeného úplatku odovzdal peňažnú hotovosť vo výške 10.000,- Eur.

Odvolací súd obvineným uložil rovnaké tresty ako súd prvého stupňa, pričom odvolania obvinených podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podali obaja obvinení, prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Viktora Križiaka, samostatné dovolania, ktoré zhodne opreli o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. c), e), g), i) Tr. por., teda s odôvodnením, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý mal byť vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania, rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Ako dôvod dovolania uviedli v zmysle ustanovenia § 374 ods. 3 Tr. por. aj konanie na súde prvého stupňa, keďže vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

Obvinený Ing. I. I. v rozsiahlom dovolaní uviedol, že jeho právo na obhajobu bolo opakovane porušované orgánmi činnými v trestnom konaní, ako aj súdmi nižšieho stupňa. Senát v trestnej veci vedenej pod sp. zn. PK-2T/46/2013 na neverejnom zasadnutí konanom 10. januára 2014 pre závažné procesné chyby a porušenia práv obhajoby odmietol obžalobu prokurátora z 25. septembra 2013. V predmetnom uznesení súd prvého stupňa vyjadril svoj postoj k prípravnému konaniu, ktorý bol diametrálne odlišný od obsahu prvostupňového rozsudku napriek tomu, že sa dôkazný substrát výrazne nelíšil od celkového priebehu a obsahu dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní. Podľa obvineného je nepochopiteľné ako mohol súd prvého stupňa tak zmeniť názor a presvedčivo ustáliť jeho vinu. Odsúdený bol na základe nekritickej a nepochopenej akceptácie, resp. výkladu obsahu uznesenia

najvyššieho súdu z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014, ktorým najvyšší súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa z 10. januára 2014. Celé vyšetrovanie prebehlo tendenčne a v rozpore s ustanovením § 2 ods. 10 Tr. por., obhajoba bol poskytnutý minimálny priestor a prípravné konanie vykazovalo závažné procesné pochybenia, porušenia práv na obhajobu, nedostatočne vykonané dokazovanie s nezákonnými dôkazmi a nesprávnu právnu kvalifikáciu skutku. Objektívne objasnenie veci bolo zmarené nedôvodným odmietnutím návrhov na dokazovanie. V priebehu hlavných pojednávaní obhajoba opakovane vznášala dôvodné námietky voči spôsobu vedenia výsluchov svedkov prokurátorom. Po vyhovení námietkam mali byť otázky v zmysle ustanovenia § 263 ods. 5 Tr. por. zo zápisníc vyčiarknuté, resp. nemali byť zapísané. Porušenie práva na obhajobu vzhľadom aj v účelovom a nedôvodnom väzobnom stíhaní v záverečnej fáze rozhodovania súdu prvého stupňa, keďže vo väzbe mal zúžené možnosti obhajovania. O jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 25. septembra 2014 rozhodol súd prvého stupňa až 11. novembra 2014, kedy ho prepustil na slobodu. Proti uzneseniu podal ihneď sťažnosť prokurátor. Najvyšší súd o sťažnosti prokurátora nerozhodol, ale vec vrátil súdu prvého stupňa s tým, aby mu sťažnosť predložil až po hlavnom pojednávaní vytyčenom na 28. novembra 2014 a vynesení prvostupňového rozsudku. Súd prvého stupňa obvineného, ktorý bol naďalej väzobne stíhaný, odsúdil rozsudkom z 3. decembra 2014. Následne najvyšší súd uznesením z 10. decembra 2014, sp. zn. 6 Tost 40/2014 zrušil napadnuté väzobné rozhodnutie a žiadosť obvineného o prepustenie z väzby na slobodu zamietol, a to z nového väzobného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Nekonanie a nerozhodnutie najvyššieho súdu o sťažnosti v období od 14. novembra 2014 do 28. novembra 2014 spôsobilo porušenie práv obvineného. Najvyšší súd zapríčinil stav, že pri rozhodovaní o väzbe bol obvinený v rapídne zhoršenom a nevýhodnejšom procesnom postavení, keďže už mu bol uložený trest odňatia slobody vo výmere 6 rokov a práve tým najvyšší súd zdôvodnil svoje rozhodnutie o ponechaní obvineného vo väzbe z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. Obvinenému dal za pravdu aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 3. februára 2016, sp. zn. I. ÚS 237/2015. O novej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu rozhodol súd prvého stupňa, ako aj sťažnostný súd v súlade s uznesením najvyššieho súdu z 10. decembra 2014, sp. zn. 6 Tost 40/2014. Uznesenie sťažnostného súdu z 5. februára 2015, sp. zn. 2 Tost 4/2015 sa stalo podkladom pre judikát uverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 7/2015 (pozn. aut.: R 90/2015). S odkazom na obsah uvedeného nálezu ústavného súdu je dané rozhodnutie v súčasnosti neudržateľné, nepoužiteľné a fakticky nezákonné.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. vzhľadom obvinený v tom, že z vykonávania úkonov trestného konania mali byť vylúčení vyšetrovatel' NAKA kpt. JUDr. Tomáš Mikuláš, prokurátor JUDr. Vasil' Špirko a predseda senátu súdu prvého stupňa Mgr. Ivan Matel.

Kpt. JUDr. Tomáš Mikuláš nebol nikdy nezávislý a odborne erudovaný príslušník Policajného zboru. Ako jediný vyšetrovatel' vystupoval vo všetkých trestných veciach súvisiacich s obvineným, jeho synom, Ing. U. D. a Ing. K. U.. V priebehu vyšetrovania porušoval zákon v neprospech obvineného a zneužíval zverené právomoci. Spolu s dozorujúcim prokurátorom JUDr. Vasil'om Špirkom úmyselne a spôsobom odporujúcim zákonu priamo ovplyvňovali svedkov a poskytovali im nenáležité výhody. Zneužitia právomoci verejného činiteľa sa dopustili najmä nezákonným postupom, keď svedkyňiam a zároveň obvineným Ing. U. D. a Ing. K. U. poskytli neoprávnené výhody v ich trestných konaniach, výmenou za naučené svedectvá v trestných veciach obvineného. Prokurátor JUDr. Vasil' Špirko uzavrel 10. apríla 2015, ČVS: PPZ-510/NKA-PK-BA-2013 s Ing. U. D. dohodu o vine a treste. Za trestný čin prijímania úplatku bol obvinenej uložený iba peňažný trest vo výške 2.000,- Eur. Dohodu schválil súd prvého stupňa rozsudkom z 5. mája 2015, sp. zn. 3T/15/2015, pričom neobsahovala povinnosť Ing. U. D. vrátiť prijatý úplatok a výška peňažného trestu navrhnutého prokurátorom bola len o niečo vyššia ako úplatok. O účelovosti uzatvárania dohôd a nezákonnosti konania prokurátora svedčí skutočnosť, že obchodná spoločnosť S. s.r.o., uvedená v dohode o vine a treste, vznikla podľa výpisu z obchodného registra až 11. februára 2004, t. j. až po skutku, ktorý mala Ing. U. D. spáchať. Porušovanie zákona a zneužitie právomoci sa prejavilo aj v konaní proti obvinenej Ing. K. U., ktorá vystupovala ako tzv. „kľúčová“ svedkyňa vo všetkých konaniach vedených proti obvinenému. Vrcholom nedôvodnej vzájomnej spolupráce medzi obvinenou Ing. K. U. a prokurátorom bola trestná vec vedená pod ČVS: PPZ-505/NKA-PK-BA-2014, v ktorej bol obvinený Ing. I. I. krivo obvinený Ing. K. U., že sa jej mal údajne

príamo v súdnej sieni súdu prvého stupňa verbálne a neverbálne vyhrážať. Nikto z prítomných osôb, vrátane príslušníkov ZVJS, ktorí stáli blízko obvineného, či členov senátu takéto konanie nezaznamenali. V tejto veci prokurátor s pomocou vyšetrovateľa K. iniciatívne a osobne inštruoval a ovplyvňoval svedkyňu Ing. K.W. U., ako má postupovať, aby tak zabránil prepusteniu obvineného a jeho syna z väzby na slobodu. Po skončení pojednávania dňa 22. mája 2014 prokurátor odviezol svedkyňu Ing. K. U. domov vlastným motorovým vozidlom, pričom počas toho svedkyňu úspešne nahovoril na podanie trestného oznámenia proti obvinenému, aj keď vedel, že je nepravdivé, keďže pri údajnom incidente bol prítomný v súdnej sieni. Ing. K. U. ako „svedkyňa v inej veci“ vyšetrovateľovi kpt. JUDr. Tomášovi Mikulášovi na konci výpovede uviedla o obvinenom nepravdivé skutočnosti a krivo ho obvinila. Následne vyšetrovateľ kontaktoval prokurátora JUDr. Vasil'a Špirka, ktorý mu prikázal svedkyňu doviesť na Úrad špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky, kde prokurátor vopred pripravené trestné oznámenie sám iniciatívne prijal a spísal vo forme úradného záznamu. Toho istého dňa prokurátor formálne odstúpil tento „nový a závažný“ poznatok polícii, kde bola vec „zhodou okolností“ pridelená vyšetrovateľovi kpt. JUDr. Tomášovi Mikulášovi. Na najbližšom pojednávaní konanom 27. mája 2014 prokurátor oboznámil senát súdu prvého stupňa s uvedenými skutočnosťami, a to v čase rozhodovania o žiadostiach obvinených o prepustenie z väzby na slobodu. Prokurátor súčasne v rozpore s prezumpciou nevinoty konštatoval, že obvinený sa na hlavnom pojednávaní Ing. K. U. vyhrážal. Účelom tohto konania bolo akýmkoľvek spôsobom očierniť obvinených I. v konaní vedenom pod sp. zn. PK-2T/46/2013 a zmariť, resp. sťažiť uplatnenie základných práv obvineného, zabrániť jeho prepusteniu z väzby a dosiahnuť vo veci jeho odsúdenie. Obvinený bol pritom v účelovo vedenej trestnej veci pre skutok marenia spravodlivosti podľa § 344 ods. 1 písm. d) Tr. zák. oslobodený rozsudkom Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 1T/8/2016 z dôvodu, že skutok sa nestal. Prokurátor sa voči rozhodnutiu neodvolal.

Podľa obvineného teda protiprávnosť konania prokurátora a vyšetrovateľa spočívala v dvoch rovinách.

1) Iniciovanie podania trestného oznámenia a krivého obvinenia, na ktoré využili Ing. K. U., pričom na zvýraznenie dôveryhodnosti oznámenia zapojili aj vymysleného svedka, recidivistu N. K. Ten mal dosvedčiť, že obvinený sa mu vo väzbe priznal k vyhrážkam voči svedkyňi. Napriek tomu, že ku konaniu malo dôjsť 22. mája 2014, svedok N. K. sa objavil až 8. decembra 2014, teda v čase, keď mal najvyšší súd rozhodovať o sťažnosti prokurátora proti uzneseniu súdu prvého stupňa o prepustení z väzby na slobodu. Umelo vykonštruované a vyfabulované listiny boli 10. decembra 2014 prokurátorom účelovo predložené senátu najvyššieho súdu. Senát v ten istý deň zrušil uznesenie o prepustení z väzby na slobodu. Zároveň vznesenie obvinenia pre zločin marenia spravodlivosti bolo nezákonne a účelovo načasované na obdobie, keď na najvyššom súde prebiehalo odvolacie konanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, sp. zn. PK-1T/46/2013, a to dňa 4. februára 2015. Uznesenie o vznesení obvinenia bolo prokurátorom predložené do súdneho spisu k odvolaciemu konaniu, v snahe sťažiť uplatnenie základných práv obvineného v odvolacom konaní. 2) Prokurátor protiprávne umožnil Ing. K. U. vyhnúť sa verejnému súdnemu prejednávaniu za jej trestnú činnosť a trestu, keď jej nevzniesol správne obvinenie zo spáchania obzvlášť závažného zločinu prijímania úplatku podľa § 329 ods. 3 Tr. zák., ale len za odsek 2. Prokurátor jej kládol za vinu trestný čin v nižšom a nepatričnom odseku, ako mala spáchať, keďže v súčasnosti platí skutková veta právoplatného rozsudku, ktorým bol obvinený odsúdený za podplácanie vo veľkom rozsahu. Je nepochopiteľné, že Ing. K. U. nebola v zrkadlovom skutku stíhaná ako verejný činiteľ za prijatie úplatku a za prijatie sľubu úplatku vo veľkom rozsahu. Prokurátor tým naplnil skutkovú podstatu trestného činu nadržovania.

Prokurátor aj vyšetrovateľ so svedkyňou Ing. K. U. celý čas manipulovali, vydierali ju za pomoci existencie a udržiavania jej trestnej veci, ovplyvňovali proti obvinenému a v rozpore so zákonom ju nenáležite protežovali. Vytvárali na ňu psychický nátlak, aby im poskytovala svedectvá, ktoré zodpovedali predstavám prokurátora. Svedkyňa počas prípravného konania a súdneho konania neprejavovala svoju skutočnú vôľu a neposkytovala objektívne svedectvo. Účelovým obchádzaním zákona zo strany orgánov činných v trestnom konaní bola až do skončenia trestnej veci obvineného jej vec ponechávaná v prípravnom konaní, a to za trestný čin v minimálnom kvalifikačnom odseku. Napriek tomu, že u svedkyňi malo byť realizované plynulé trestné konanie s podanou obžalobou a súdnym procesom, vyšetrovateľ ukončil jej trestné stíhanie až pod odsúdením obvinených. Podľa obvineného

neboli splnené zákonné podmienky na podmienené zastavenie trestného jej stíhania podľa § 218 ods. 1 Tr. por. (svedkyňa sa významnou mierou nepodieľala na objasnení korupcie a záujem spoločnosti na objasnení takého jej trestného činu nikdy nemohol prevyšovať záujem na trestnom stíhaní obvineného). Išlo o jasné zneužitie právomoci verejných činiteľov.

Obvinený ďalej poukázal na skutočnosť, že Ing. K. U. sa ku skutku priznala len pod ťarchou vzhľadnutia nezákonne získanej a verejne medializovanej nahrávky, ktorú jej vyšetrovateľ a prokurátor prezentovali ako zákonný a usvedčujúci dôkaz proti nej. Aj keď súd prvého stupňa a odvolací súd následne obrazovú nahrávku označil za nezákonne získaný a nepoužiteľný dôkaz, prokurátor už disponoval jej priznaním.

Z uvedeného vyplýva dôvodné podozrenie, že vyšetrovateľ a prokurátor koordinovane a vo vzájomnej zhode vedome páchali počas trestného konania viacero trestných činov. Na zdôraznenie svojich tvrdení obvinený dal dovolaciemu súdu do pozornosti neadekvátne a arogantné správanie sa prokurátora počas výsluchu svedkyne Mgr. Art. Q. I. dňa 9. júla 2013 v trestnej veci vedenej pod ČVS: PPZ-409/NKA-PK-BA-2013, za čo bol prokurátor iba písomne napomenutý.

Zaujatosť predsedu senátu Mgr. Ivana Matela obvinený vyvodzoval z nepatričného stretnutia predsedu senátu s prokurátorom dňa 22. mája 2014. Z video nahrávky zo súdnej siene, ktorej kópia je súčasťou spisu vedenom na Okresnom súde Pezinok pod sp. zn. 1T/8/2016, je zrejmé, že prokurátor (po odvezení svedkyne Ing. K. U. a jej inštruovaní ohľadne trestného oznámenia) vchádza o 17:57:20 hod. do súdnej siene, kde ho viac ako 10 minút očakáva predseda senátu. Na stretnutí, ktoré trvalo viac ako hodinu, prokurátor nepravdivo informuje predsedu senátu o vymyslenej udalosti, s cieľom očierniť obvineného. Stretnutím boli porušené zásady nestrannosti rozhodovania, nezaujatosti súdu, rovného postavenia procesných strán, zdržania sa akéhokoľvek správania sa štátnych orgánov, ktoré by mohli naznačiť možnosť neobjektívneho a zaujatého rozhodovania súdu. Z tohto dôvodu bolo povinnosťou predsedu senátu oznámiť stranám na najbližšom pojednávaní objektívne jestvujúcu existenciu zaujatosti a z prípadu odstúpiť. V nadväznosti na to obvinený poukázal na rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a najvyššieho súdu.

K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. zák. podľa obvineného došlo vykonaním nezákonných dôkazov. V zmysle teórie „ovocia otráveného stromu“ mali byť z dokazovania vylúčené aj dôkazy priamo odvodené alebo získané na základe nezákonných dôkazov (svedecké výpovede svedkov vypovedajúcich pod vplyvom zverejnenia a opätovného prehrávania nezákonného DVD od svedka I.). Od nahrávky bol odvodený hlavný a jediný priamy dôkaz v konaní - výpoveď Ing. K. U., ktorá bola z uvedeného dôvodu taktiež nezákonná. Súd si vyhradil rozhodnutie o vylúčení dôkazu (DVD) až na záver dokazovania, čím celé konanie zaťažil procesnou vadou, lebo svedkovia vypovedali pod vplyvom nahrávky. To potvrdila aj svedkyňa Ing. K. U., ktorá v podstate vyjadrila nesúhlas s poučením súdu, že má vypovedať o tom, čo vníma vlastnými zmyslami. DVD bolo viackrát medializované, pričom orgány činné v trestnom konaní nepodnikli žiadne kroky, aby zverejneniu DVD zabránili. Svedkovia si mohli zverejnené úryvky kedykoľvek pozrieť a poučením súdu, že nemajú vypovedať o obsahu nahrávky, sa im jeho obsah len pripomenul. Obvinený sa nestotožnil s argumentáciou odvolacieho súdu, že v danom prípade nešlo o „plod otráveného stromu“. Odvolací súd ignoroval námietky obhajoby, že počas vyšetrovania bol napr. svedkyni Ing. K. U. pred výpoveďou prehrávaný nezákonný dôkaz, pod vplyvom ktorého vypovedala (uvedené potvrdila v zápisnici o výsluchu z 19. apríla 2013). Všetky otázky na ňu vychádzali z obsahu zaznamenaného obrazu a zvuku. Orgány činné v trestnom konaní nemali DVD od I. prevziať a po zistení pôvodu nadobudnutia nahrávky ju odmietnuť. Na nahrávke bolo pritom postavené celé obvinenie. Podľa znaleckých posudkov bol zároveň obrazovo-zvukový záznam účelovo pozmeňovaný a upravovaný.

V ďalšej časti obvinený zopakoval svoje výhrady k zmene názoru súdu prvého stupňa oproti uzneseniu o odmietnutí obžaloby z 10. januára 2014 napriek tomu, že dôkazy sa nezmenili. Bolo nepochopiteľné, že svedok I. sa stal zrazu pre senát kľúčovým a dôveryhodným svedkom, aj keď v uznesení z 10. januára 2014 boli pochybnosti o pravdivosti jeho výpovedí a motivácii. Senát si nesprávne vysvetlil obsah

uznesenia najvyššieho súdu z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014. Obvinený súčasne poukázal na nerozhodnutie o faktickej námietke zaujatosti senátu súdu prvého stupňa vznesenej prokurátorom v sťažnosti proti odmietnutiu obžaloby. Po zrušení predmetného uznesenia a vrátení veci na nové konanie senát súdu prvého stupňa postupoval v rozpore s ustanovením § 244 ods. 1 písm. k) Tr. por., keď neurčil relevantne rozsah a spôsob dokazovania a neoznámil ho dotknutým osobám. S ohľadom na charakter a rozsah spisu sa podľa obvineného malo uskutočniť verejné zasadnutie, na ktorom by sa stanovili záväzné limity dokazovania. Obvinený taktiež poukázal na nerozhodnutie o prípustnosti dôkazu (sťažnosť na správanie sa dozorujúceho prokurátora v prípravnom konaní dňa 12. septembra 2013 a zvukový záznam z výsluchu svedkyne Q. I., na ktorom je zachytené inkvizičné správanie sa prokurátora), predloženého súdu na hlavnom pojednávaní konanom 25. mája 2014. Vyšetrovateľ a prokurátor v prípravnom konaní nepripustili počas výsluchov množstvo otázok obhajoby na svedkov s alibistickým odôvodnením, že nemajú súvis s predmetom veci. Vzhľadom na inkvizičný charakter prípravného konania mal súd nastoliť reálne podmienky na realizovanie zásady rovnosti strán v konaní pred súdom a zásady spravodlivého procesu. Súd však ani na prvom hlavnom pojednávaní riadne neurčil, ktorých svedkov vypočuje, ktoré dôkazy z prípravného konania sú nepoužiteľné a teda ich nevykoná, nevyhodnotil zákonnosť získania dôkazov a neurčil, ktorých navrhnutých svedkov odmietne vypočuť. Súd tak nepostupoval, aj keď najvyšší súd ho v uznesení z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014 zaviazal formálne nanovo predbežne prejednať obžalobu, vytýčiť rozsah dokazovania a termín hlavného pojednávania. Súd na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2014 určil, že dokazovanie bude vykonané v rozsahu návrhu prokurátora v obžalobe, okrem bodu č. 6. K návrhom obhajoby sa nevyjadril, teda ich nezaradil do rozsahu dokazovania, ani neodmietol. Postup súdu spôsobil narušenie rovnosti strán konania, keďže v konaní boli realizované všetky návrhy prokurátora a návrhy obhajoby považoval súd za nadbytočné. Svedkov prokuratúry, ktorí neboli navrhnutí v obžalobe, súd vypočul. Rovnako vykonal akýkoľvek pochybný „dôkaz“ predložený prokurátorom. Dôkazy navrhnuté obhajobou vykonané neboli, hoci ich senát po ich podaní po doručení obžaloby nespochybnil, resp. neodmietol. Senát na hlavnom pojednávaní konanom 11. novembra 2014 svojim konaním a postojom fakticky vopred avizoval odmietnutie návrhov obhajoby, pričom obhajobu nenáležitým postupom dotlačil k zásadným ústupkom z rozsahu navrhovaných dôkazov. Riadnym nestanovením medzi dokazovania, nemohol súd v súlade so zákonom ani pristúpiť k odmietnutiu viacerých návrhov obhajoby, ako to urobil na hlavnom pojednávaní konanom 11. novembra 2014.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. obvinený uviedol, že súd prvého stupňa po zrušení uznesenia o odmietnutí obžaloby nekriticky, v rozpore so svojim predchádzajúcim názorom, prevzal právnu kvalifikáciu skutku v obžalobe, ktorá bola nesprávna a „nadhodnotená“. Najvyšší súd svojvoľne, bez opodstatnenia upravoval znenie skutkovej vety, ktorá je zachytená podstatne rozdielne ako v prvostupňovom rozsudku, pričom neodrážala výsledky dokazovania. Najvyšší súd tak urobil bez doplnenia dokazovania. Výroky oboch rozsudkov boli odlišné od znenia výroku obžaloby. V skutkovej vete nebola správne ustálená forma a spôsob spáchania trestnej činnosti obvineným. Kvalifikovaná skutková podstata bola odôvodnená spáchaním trestného činu vo veľkom rozsahu. Súdy pritom nemali preukázané, v akej výške mal byť úplatok ponúknutý alebo sľúbený. Súdy v rozhodnutiach uviedli, z ktorých vyplatených nadmerných odpočtov DPH mal byť úplatok pre Ing. K. U. vypočítaný, ale do výšky úplatku neboli zahrnuté iné nadmerné odpočty DPH, ktoré v rozhodnom období boli vyplatené. Vzhľadom na uvedené mali vo vzťahu ku kvalifikovanej skutkovej podstate trestného činu uplatniť zásadu „v pochybnostiach v prospech obžalovaného“.

Stanovená právna kvalifikácia a výška škody nemala oporu vo vykonanom dokazovaní a bola racionálne spochybnená. Pôvodne bol obvinený zo spáchania prečinu podplácania a na základe toho vzatý do väzby. Informácie o údajnom poskytnutí odmeny vo výške 10% z celkovej výšky nadmerných odpočtov boli v prípravnom konaní známe z výpovede Ing. K. U., a to pred jeho vzatím do väzby. Aspekt tzv. 10% preto nebol rozhodujúci pre určenie kvalifikácie. Súdy nižšieho stupňa sa v rozsudkoch akceptovateľným spôsobom nevyrovnali s kvalifikovaním konania podľa napr. § 332 ods. 1 Tr. zák. Použitá právna kvalifikácia nebola v rozsudkoch relevantne odôvodnená. Podľa obvineného mal zákonodarca v ustanovení § 333 Tr. zák. pod pojmom „obstarávanie vecí všeobecného záujmu“ na mysli poskytovanie úplatku v súvislosti s verejným obstarávaním, inak by bolo ustanovenie § 332 Tr.

zák. nadbytočné. V zmysle súdmi ustálenej výšky úplatku (50.000,- Eur) by konanie obvineného mohlo byť posudzované iba podľa § 332 ods. 1 Tr. zák. V tejto súvislosti sa nestotožnil s výkladom súdov k uvedeným ustanoveniam a dovolaciemu súdu predložil tri výklady k pojmu „záujem dôležitý z hľadiska záujmov spoločnosti“, ktorý je uvedený v legálnej definícii pojmu „veci všeobecného záujmu“ podľa § 131 ods. 1 Tr. zák. Spoločensky dôležitým záujmom je, aby nedochádzalo 1) ku korupcii v spoločnosti, 2) k porušovaniu povinností v spoločnosti, 3) k negatívnym dôsledkom pre spoločnosť.

Ad 1) Postačovalo by, aby zákon rozoznával len trestný čin poskytnutia, ponuky alebo sľubu úplatku, t. j. plnenia, na ktoré nie je právny nárok, bez splnenia ďalších predpokladov. Takýto výklad je arbitrárny, keďže záujmom nemôže byť len samotný záujem na nekorupčnom správaní. Ad 2) Pri ustanovení § 333 Tr. zák. sa preukázanie porušenia povinnosti síce nevyžaduje, ale vyžaduje sa existencia záujmu dôležitého z hľadiska záujmov spoločnosti. Súdny sa uspokojili s tým, že porušenie povinnosti nebolo potrebné preukazovať a na tejto premise založili záver o naplnení skutkovej podstaty trestného činu podľa § 333 Tr. zák. Takáto interpretácia podporuje nebezpečný trend nekvalifikovania skutkov podľa § 332 Tr. zák., ale stíhanie a usvedčovanie kohokoľvek skoro z akéhokoľvek dôvodu cez ustanovenie § 333 Tr. zák. V dôsledku chybnnej premisy bolo v skutkovej vete rozsudkov popísané iba „obstarávanie“, nie aj „veci všeobecného záujmu“, ako dôležitá súčasť právnej kvalifikácie. K danému pojmu nebolo vykonávané ani dokazovanie a návrhy obhajoby v tomto smere boli zamietnuté. Ad 3) Zohľadňuje požiadavku obdobnú materiálnemu korektívu, a teda všeobecný záujem musí nielen presahovať individuálny záujem, ale musí byť tiež spoločensky dôležitý. Obstarávanie sa stáva dôležité pre spoločnosť, ak sa preukáže existencia negatívneho dôsledku pre spoločnosť, pričom nemusí nastať porušenie povinností. V súlade s názorom súdov nižšieho stupňa takéto porušenie netreba preukázať, na rozdiel od negatívneho dôsledku obstarávania pre spoločnosť (inak by nemohlo byť z hľadiska záujmov spoločnosti dôležité). Konanie popísané v skutkovej časti rozsudkov (napr. obstarávanie informácií o personálnom obsadení a kompetenciách daňových úradov, o systéme a spôsobe vykonávania daňových kontrol...) nie je z hľadiska záujmov spoločnosti dôležité, kým sa nepreukáže existencia negatívne dôsledku takého obstarávania pre spoločnosť. Pokiaľ by sa preukázalo, že obvinený na ujmu spoločenského záujmu obstarané informácie a rady zneužil, urýchlené vykonanie alebo nevykonanie daňových kontrol malo za následok neoprávnené vrátenie a vyplatenie nadmerných odpočtov DPH alebo nemalo dôjsť k bezproblémovému vráteniu a vyplateniu nadmerných odpočtov DPH, bolo by možné súhlasiť, že takéto obstarávanie je dôležité z hľadiska záujmov spoločnosti. Ak dané následky nie sú ani len uvedené v skutkovej vete rozsudkov a neboli ani predmetom dokazovania, potom nemožno skutok právne kvalifikovať ako spáchaný „v súvislosti s obstarávaním veci všeobecného záujmu“. Súdny v rozhodnutiach iba poukázali na to, že uvedené skutočnosti sú predmetom skúmania v inom trestnom konaní. Takýto postup bol neakceptovateľný. Súdny buď mali k zisteniu týchto skutočností vykonať dokazovanie (v rámci doplneného dokazovania) alebo mali vychádzať z právoplatného rozhodnutia v trestných konaniach, v ktorých boli dané skutočnosti predmetom skúmania. Odsúdenie bez zistenia prítomnosti spoločensky dôležitého záujmu je predčasným rozhodnutím, nemajúcim oporu v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky. V nadväznosti na to obvinený poukázal na uznesenie najvyššieho súdu z 23. apríla 2013, sp. zn. 5 Tost 14/2013 (uznesenie o vzatí obvineného do väzby). Súdny sa odklonili od tam vysloveného (v ďalšom konaní bude potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie, okrem iného zamerané na preverenie všetkých okolností spojených s uplatňovaním nadmerného odpočtu DPH a zistením reálnosti priebehu obchodných transakcií, ktoré mali byť predmetom dane a jej nadmerného odpočtu), keď sa nepredvídateľne obmedzili na dokazovanie poskytnutia úplatku, bez skúmania existencie spoločensky dôležitého záujmu. V zmysle iného rozhodnutia najvyššieho súdu (sp. zn. 6 To 5/2011) nemožno obžalovaného uznať za vinného len na základe výpovede svedka, bez ďalšieho nepochybniteľného zdokumentovania korupčného konania. Nemožnosť vylúčenia iného priebehu skutkového deja musia súdny vyhodnotiť v prospech obžalovaného.

V danom prípade súdny nižšieho stupňa neposkytli presvedčivé odôvodnenia svojich rozhodnutí. Úplnú absenciu odôvodnenia predstavuje nevysvetliteľné zaokrúhlenie údajne vyplatenej čiastky 312.930,97 Eur na 290.000,- Eur, čo malo byť podľa svedkyne Ing. K. U. 10% odmeny z bezproblémovo vyplatených nadmerných odpočtov DPH. Iný dôkaz túto výšku úplatku nepotvrdoval. Nejasnosti ohľadne výšky neboli súdmi odstránené v odôvodneniach rozhodnutí napriek tomu, že boli kľúčové pre správnu právnú

kvalifikáciu skutku a výšku trestnej sadzby. Ing. K. U. bola prítom v zrkadlovom skutku stíhaná iba za zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 2 Tr. zák. Vzhľadom na to mali sudy vysvetliť, ako ustálili výšku údajného úplatku, keď svedkyňa Ing. K. U. vo svojej výpovedi predostrela zmätočné stanovenie výšku úplatku. Obvinený počas celého konania poukazoval na nedôveryhodnosť svedkyne a rozpory v jej výpovediach. Súd prvého stupňa v rozsudku na str. 48 rozviedol úvahy k zaokrúhleniu čiastky, ale bez dôkaznej opory, pričom súdom uvádzané skutočnosti netvrdil ani jeden svedok.

V ďalšej časti obvinený poukázal na absenciu písomností, ktoré by svedkyňa Ing. K. U. označila ako podania odovzdané bez právneho nároku, rozpory v zaokrúhlení a ustálenie sumy 290.000,- Eur vyšetrovateľom a prokurátorom z nahrávky predloženej Ľ. I., ako aj nezarátanie položiek, ktoré boli spoločnosti O. P., s.r.o. vyplatené po schválení Ing. K. U., keď bola riaditeľkou daňového úradu (zdaňovacie obdobie január - apríl 2010). Zahnutie nadmerného odpočtu v celkovej výške cca 1.605.435,- Eur, resp. odmeny vo výške 160.000,- Eur by nezapadalo do schémy vytvorenej vyšetrovateľom a prokurátorom na základe nahrávky. Orgány činné v trestnom konaní si z jej obsahu vytvárali a prispôbovali dôkaznú situáciu. Obdobné platí v prípade spoločnosti O. T., s.r.o., a E. T., s.r.o, pre ktoré Ing. K. U. schválila a podpísala za mesiace september až december 2010 poukazy na uplatnené nadmerné odpočty v celkovej výške cca 290.800,- Eur, resp. júl vo výške 17.217,- Eur (spoločnosť E. T., s.r.o. si uplatnila nadmerný odpočet DPH vo výške 128.728,20 Eur aj za mesiac november 2010). Ak sa trestná činnosť mala udiť v budove spoločnosti P. A.y, spol. s r.o., malo byť do tzv. údajnej odmeny zahrnuté aj 10% z iných uplatnených a priznaných nadmerných odpočtov touto spoločnosťou za rok 2010 vo výške niekoľko sto tisíc. Podľa obvineného je z uvedeného zrejmé, že tzv. desiatok ako odmena z uplatnených a bezproblémovo vyplatených nadmerných odpočtov DPH je čistý mýtus, vyfabulovaný vyšetrovateľom a prokurátorom. S mýtom sa na ich nátlak musela stotožniť aj Ing. K. U..

Pochybenia súdov spočívali aj v stotožnení sa s účelovým zahrnutím uplatneného a vyplateného nadmerného odpočtu DPH za zdaňovacie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur spoločnosťou E. T., s.r.o. do úplatkovej schémy. Išlo o legálny a zdaniteľný obchod (kúpa a prevod vlastníckeho práva k polyfunkčnému objektu a iných nehnuteľností), ktorý prebehol v súlade so zákonom. Zo záverov znaleckého posudku č. 14/2015 vyhotoveného znaleckou organizáciou E. Z., k. s., ktorý obvinený predložil odvolaciemu súdu, vyplýva, že uplatnenie práva na odpočítanie DPH bolo v súlade s platným zákonom o DPH. Podľa povahy obžaloby z takéhoto „obchodu“ by mala Ing. K. U. pripadnúť odmena vo výške 53.480,- Eur. Neexistoval logický dôvod, prečo by sa za skontrolovateľný, bezchybný a oprávnené uplatnený nadmerný odpočet DPH malo Ing. K. U. sľúbiť, resp. započítať 10% odmeny vo forme úplatku. Vyplniť daňové priznania zvládla bežná účtovníčka. Daňová dokumentácia sa vzhľadom na zavkladovanie v katastri nehnuteľností nedala meniť. Na prípadné preklopenie doby do vyplatenia nadmerného odpočtu daňovým úradom by v prípade potreby bolo výhodnejšie vziať aj viacročný úver z banky. Úroková sadzba by pritom nedosiahla výšku desiatich percent. Sudy nedali uspokojivú odpoveď ani na námietku obhajoby, že žiadny z daňových kontrolórov, ktorí mali v kompetencii navrhovať a vykonávať daňovú kontrolu v daných prípadoch, nepotvrdil výpoveď svedkyne o obstarávaní urýchlených daňových kontrol, určovanie subjektu na zaslanie dožiadania, obstarávanie bezproblémového vrátenia a vyplatenia nadmerných odpočtov, ani existenciu tolerančnej výšky nadmerných odpočtov.

Prísľub tzv. úplatku musí byť jasný, zrozumiteľný, vážny a preukázaný. Uvedené nebolo dokazovaním preukázané. Sudy nevyhodnocovali charakter príslubu a jeho vážnosť. Súčasne je nelogické, aby sa Ing. K. U. viac ako dva roky nezaujímal o zvyšnú časť odmeny, ktorá podľa skutkovej vety zostala po vzájomnej dohode u obžalovaných. Ďalej absentuje relevantný a spôsobilý dôkaz o poskytnutí úplatku Ing. K. U. dňa 15. decembra 2010 vo výške 40.000,- Eur zo strany obvineného. Odovzdanie údajného úplatku sa prítom nikde neobjavilo, ani na nezákonnej nahrávke kolujúcej po internete. O vyplatení odmeny (aj dodatočnej) svedčilo iba svedectvo Ing. K. U.. Iný dôkaz potvrdzujúci tieto skutočnosti neexistoval.

K argumentácii súdov ohľadne preukázania účasti obvineného na spáchaní skutku uviedol, že opísaným

konaním nedošlo k naplneniu obligatórnych znakov skutkovej podstaty trestného činu podľa § 333 Tr. zák., keďže z vykonaného dokazovania nevyplývalo, že by svojim konaním inému osobne alebo cez sprostredkovateľa sľúbil, ponúkol alebo poskytol úplatok. Ing. K. U. ani nevedela uviesť, čo mal obvinený v čase sľubovania úplatku robiť.

Podľa obvineného bol naplnený aj dovolací dôvod podľa § 374 ods. 3 Tr. zák., pretože v prvostupňovom konaní došlo k viacerým porušeniam zákonných ustanovení, ktoré neboli napravené ani v odvolacom konaní. V konaní pred súdom druhého stupňa boli taktiež porušené práva obvineného a zákonné ustanovenia, keď odvolací súd ignoroval zásadné procesné pochybenia prvostupňového konania, obvinenému nedal kvalifikovanú a dostatočnú odpoveď na podstatnú časť jeho odvolacích námietok, odvolací súd sa nevyrovnal so spochybňovanou vierohodnosťou svedkov, priebehom trestného činu a nesprávnosťou kvalifikácie. Vzhľadom na podstatné chyby konania nemal odvolací súd splnené zákonné podmienky pre rozhodnutie podľa § 319 Tr. por. Rozhodnutie odvolacieho súdu, v ktorom sa najvyšší súd len stručne stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozsudku a neuviedol žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by potvrdili alebo vyvrátili tvrdenia obhajoby v odvolaní, je nezlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. V tejto súvislosti poukázal na nález ústavného súdu, sp. zn. IV. ÚS 149/2009.

Každé z pochybení, spôsobených súdmi úmyselne, postačuje na zrušenie napadnutých rozsudkov dovolacím súdom, preto dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, konaním a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, v časti týkajúcej sa dovolateľa, z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), e), g), i) a § 374 Tr. por., bol najmä v ustanovení § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 10, ods. 12, ods. 14, § 31 ods. 3, § 119 ods. 2, § 168, § 244 ods. 1 písm. k), § 258 ods. 4, § 263 ods. 5, § 319 Tr. por., čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) porušený zákon v neprospech obvineného Ing. I. I.. Zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa, oba v časti, ktoré sa týkajú obvineného Ing. I. I., ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a v zmysle ustanovenia § 388 Tr. por. Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Obvinený O. I. podal dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu JUDr. Viktora Križiaka z tých istých dovolacích dôvodov ako obvinený Ing. I. I.. Obe dovolania boli obsahovo totožné (s malými odchýlkami v prípade, že sa daná skutočnosť týkala obvineného Ing. I. I., vtedy obvinený O. I. poukazoval na tieto skutočnosti v súvislosti so svojim otcom a z toho vyvodzoval porušenie aj svojich práv). Obvinený O. I. v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. navyše oproti obvinenému Ing. I. I. argumentoval tým, že na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2014 využil svoje zákonné právo a odmietol vypovedať. Napriek námietkam obhajoby predseda senátu, na návrh prokurátora, nedôvodne a v rozpore so zákonom umožnil v zmysle ustanovenia § 258 ods. 4 Tr. por. prečítať zápisnicu o výsluchu zo 17. apríla 2013 (č. l. 130 až 140), t. j. z výsluchu pred sudcom pre prípravné konanie v súvislosti s konaním o väzbe. Keďže išlo o vyjadrenia obvineného výlučne k väzbe, takúto výpoveď nebolo možné čítať. Tým boli porušené jeho práva. K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. ešte uviedol, že obžaloba a rozsudky mu nesprávne dávali za vinu relatívne aktívne konanie v spolupáchateľstve. Z dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní vyplynulo, že nemohol mať relevantný vplyv na priebeh skutku opísaného v obžalobe. Súdny ignorovali, že v jeho prípade neexistuje dôkaz, že by mal Ing. K. U. niečo sľúbiť. Zavinenie obvineného malo spočívať asi iba v tom, že mal sumarizovať vrátené finančné prostriedky z nadmerných odpočtov DPH a tieto sumy potom diktovať otcovi a tak sa podieľať neurčitou a nestotožnenou formou na poskytnutí úplatku. Takáto konštrukcia skutkového deja a zavinenia bola zjavne nesprávna a nemala oporu v dokazovaní.

Dovolaciemu súdu navrhol vysloviť, že napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, konaním a rozhodnutiami, ktoré tomuto rozsudku predchádzali, v časti týkajúcej sa dovolateľa, z dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), e), g), i) a § 374 Tr. por., bol najmä v ustanovení § 2 ods. 1, ods. 2, ods. 10, ods. 12, ods. 14, § 31 ods. 3, § 119 ods. 2, § 168, § 244 ods. 1 písm. k), § 258

ods. 4, § 263 ods. 5, § 319 Tr. por., čl. 1 ods. 1 a 2, čl. 17 ods. 1, ods. 2, ods. 5, čl. 46 ods. 1 ústavy porušený zákon v neprospech obvineného O. I.. Zrušil napadnutý rozsudok najvyššieho súdu a rozsudok súdu prvého stupňa, oba v časti, ktoré sa týkajú obvineného O. I., ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozsudky obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a v zmysle ustanovenia § 388 Tr. por. Špecializovanému trestnému súdu v Pezinku prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Predseda senátu súdu prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. zaslal rovnopisy dovolaní na vyjadrenie prokurátorovi, ktorý na ne nereagoval.

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) pred vydaním rozhodnutia o dovolaniach skúmal procesné podmienky pre ich podanie a zistil, že dovolania sú prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Tr. por.], boli podané oprávnenými osobami prostredníctvom zvoleného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por., § 373 ods. 1 Tr. por.], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.), spĺňajú obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., avšak dovolací súd zistil, že dovolania obvinených je potrebné odmietnuť, pretože nie sú dôvodné.

Najvyšší súd na úvod poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných vád. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená, preto predstavuje výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorá je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú z tohto dôvodu striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia. Dovolací súd preto nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy. Z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené. Viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Tr. por.) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Tr. por. z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Tr. por. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Tr. por. (bližšie viď R 120/2012).

K namietanému porušeniu práva na obhajobu je potrebné uviesť, že konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), ako aj čl. 50 ods. 3 ústavy nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Z dikcie citovaného dovolacieho dôvodu je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu potom o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby. Výnimočne môže ísť aj o porušenie iných obhajovacích práv obvineného, ktorých porušenie sa prejaví na jeho postavení zásadným spôsobom.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvinených Ing. I. I. a O. I. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedli obvinení v písomných dôvodoch dovolaní.

Pokiaľ ide o obvinenými namietané nevykonanie navrhnutých dôkazov, takúto námietku nemožno

úspešne podať v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Tr. por.), alebo rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Tr. por.) [bližšie R 116/2014-I].

V nadväznosti na to je potrebné poukázať na skutočnosť, že obvinení počas konania predložili viacero návrhov na dokazovanie, resp. doplnenie dokazovania, pričom niektorým bolo vyhovené [napr. výsluch svedkov S. J. (č. l. 6279 - 6280), Ing. K. K. (č. l. 6300 rub - 6301), O. X. (č. l. 6302 rub - 6303), Ľ. I., O. T., O. J., X. C. (č. l. 6304 - 6307 rub), Ing. Ľ. J. (č. l. 6841 - 6842), zaobstaranie a oboznámenie trestného spisu Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 7T/95/2012 (č. l. 6835)], pri ďalších navrhnutých dôkazoch obvinení netrvali na ich vykonaní, resp. ich vzali späť [napr. výsluch svedkov Q. I. (č. l. 6300), D. U. (č. l. 6121), všetkých ostatných skôr navrhnutých svedkov, ktorých výsluch súd prvého stupňa ešte nevykonal (č. l. 6852)], čo súd vzal uzneseniami na vedomie. Návrh na vykonanie dôkazu predložený na hlavnom pojednávaní konanom 27. mája 2014 (zápisnica o výsluchu svedka Ľ. I.) súd prvého stupňa neprijal, pretože išlo o zápisnicu v inej trestnej veci (č. l. 6084). Na výzvu súdu obvinení na hlavnom pojednávaní konanom 25. júna 2014 uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na dokazovanie, okrem už skôr navrhnutých (č. l. 6308 rub). Na hlavnom pojednávaní konanom 11. novembra 2014 obvinení prostredníctvom svojich obhajcov predniesli aktuálne návrhy na doplnenie dokazovania s tým, že na ostatných návrhoch netrávajú (č. l. 6861 - 6862), preto súd následne uznesením vzal na vedomie späťvzatie návrhov na vykonanie dôkazov predložených obhajcom JUDr. Milanom Šulvom dňa 8. októbra 2013. Zvyšné navrhnuté dôkazy na doplnenie dokazovania odmietol podľa § 272 ods. 3 Tr. por. a dokazovanie vyhlásil za skončené (č. l. 6863). Súd na hlavnom pojednávaní konanom 28. novembra 2014 z dôvodu neaktuálnosti registra trestov obvineného O. I. rozhodol o pokračovaní v hlavnom pojednávaní v zmysle ustanovenia § 276 ods. 1 Tr. por. per analogiam a doplnil dokazovanie o aktuálne potvrdenia o zaplatení peňažného trestu obvineného v inej trestnej veci. Následne na dotaz predsedu senátu strany uviedli, že nemajú ďalšie návrhy na doplnenie dokazovania, preto súd podľa § 274 ods. 1 Tr. por. vyhlásil dokazovanie za skončené (č. l. 7088 rub). Obvinení navrhli ďalšie doplnenie dokazovania v rámci odvolaní. Odvolací súd sa k dôvodom nevyhovenia návrhom vyjadril na stranách 38 - 39 a 43 rozsudku z 28. apríla 2015, sp. zn. 2 To 6/2015.

Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie dokazovania v záverečnej fáze súdneho konania je konečným prejavom strany o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a v prípade predtým uplatnených návrhov na doplnenie dokazovania jednoznačným prejavom, že na pôvodných návrhoch na doplnenie dokazovania procesná strana netrvá a teda, že ich berie späť. Rešpektovanie takto prejavenej vôle strany súdom, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. (R 116/2014-III).

V súlade so zákonom bol aj postup odvolacieho súdu, ktorý formálne neodmietol návrhy na doplnenie dokazovania, ale sa s nimi vyrovnal v rámci odôvodnenia rozhodnutia. Ak v odvolacom konaní strana navrhla vykonať dôkaz a odvolací súd, konajúci na verejnom zasadnutí, jej nemieni vyhovieť, nie je potrebné, aby návrh formálne (s odrazom v zápisnici o verejnom zasadnutí) odmietol (na rozdiel od súdu prvého stupňa konajúceho na hlavnom pojednávaní). Z hľadiska zachovania práv obhajoby [čomu zodpovedá aj dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.] je podstatné, či sa odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia s návrhom, resp. dôkaznou situáciou vo vzťahu k návrhom dotknutej okolnosti vysporiadal; k takému vysporiadaniu môže dôjsť aj konkrétnym odkazom na odôvodnenie napadnutého rozsudku, s jeho prípadným doplnením (R 43/2018-II).

Odvolací súd sa v odôvodnení rozsudku dostatočným spôsobom vyrovnal s nevyhobením návrhu na doplnenie dokazovania, pričom bližšie rozviedol, prečo by výsluchy svedkov nemohli priniesť odlišné skutkové zistenia alebo významné pozmenenie skutku.

V súvislosti s dokazovaním obvinení taktiež namietali neurčenie rozsahu dokazovania súdom na prvom hlavnom pojednávaní, čo bolo v rozpore s uznesením najvyššieho súdu z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost

4/2014, nerozhodnutie o prípustnosti dôkazu (sťažnosti na správanie sa prokurátora počas výsluchu svedkyne Mgr. Art. Q. I.), nevykonanie dôkazov navrhnutých obhajobou a z toho plynúce narušenie rovnosti strán, ako aj dotlačenie obhajoby k ústupkom z dokazovania. Obvinení tieto námietky rozviedli v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por., pod ktorý však nespádajú, preto sa s nimi dovolací súd vyrovnal v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.

Zo zápisnice z hlavného pojednávania konaného 16. mája 2014 vyplýva, že vzhľadom na nekonanie predbežného pojednania obžaloby, súd podľa § 244 ods. 1 písm. k) Tr. por. per analogiam určil rozsah dokazovania s tým, že dokazovanie bude vykonané v rozsahu návrhu prokurátora uvedeného v obžalobe, okrem bodu č. 6 (prehratie CD a DVD nosičov predložených svedkom Ľ. I.), ku ktorému si súd vyhradil právo rozhodnúť na základe vykonaného dokazovania počas hlavného pojednávania, rovnako ako aj o ďalších návrhoch na vykonanie dôkazov predložených stranami v konaní. Súd do rozsahu dokazovania zahrnul aj výsluch D. U., ktorý zhodne navrhli obe procesné strany. Súd ďalej skonštatoval, čo bude skúmať predtým, ako rozhodne o prípustnosti a vykonaní nahrávky (č. l. 6000 - 6001). Z uvedeného je zrejmé, že tvrdenia obvinených sú v rozpore so skutočnosťou.

Pokiaľ ide o sťažnosť na správanie sa prokurátora, súd predložené listiny zaradil do spisu s tým, že o ich prípustnosti rozhodne neskôr. Aj keď súd o nich formálne nerozhodol, platí vyššie uvedené o disponovaní s právom na navrhovanie doplnenia dokazovania a späťvzatí návrhov.

Porušením práva na obhajobu nie je ani obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učinil v zmysle § 2 ods. 12 Tr. por. o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por., odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por., ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (bližšie viď R 7/2011). Z uvedeného teda vyplýva, že pod porušenie práva na obhajobu nepatrí hodnotenie a rozsah vykonaného dokazovania súdmi nižšieho stupňa. Je iba na úvahe súdov nižšieho stupňa posúdiť, či pre rozhodnutie vo veci potrebujú vykonať konkrétny dôkaz. Dovolací súd do toho zasahovať nemôže.

Tendenčne vyznievajú aj tvrdenia obvinených o donútení k ústupkom z dokazovania. Pokiaľ mala obhajoba za to, že skôr navrhnuté dôkazy sú podstatné pre rozhodnutie vo veci, mala na nich trvať. Späťvzatie návrhov, resp. odstúpenie od nich bolo na slobodnej vôli obhajoby.

Zmena postoja súdu prvého stupňa oproti uzneseniu o odmietnutí obžaloby taktiež nemala dopad na práva obvinených. V rámci predbežného pojednania obžaloby súd len posudzoval obžalobu z hľadiska, či sú splnené podmienky na postavenie obvinených pred súd alebo je potrebné postupovať niektorým zo spôsobov uvedeným v ustanovení § 244 ods. 1 písm. a) až j) Tr. por. V tejto fáze konania súd nehodnotil dôkazy po obsahovej stránke, keďže účelom predbežného pojednania obžaloby nie je riešenie otázky viny rozborom a hodnotením dôkazov ako na hlavnom pojednávaní.

Následne súd prvého stupňa na hlavnom pojednávaní vykonal jednotlivé dôkazy, ktoré považoval za podstatné pre spravodlivé rozhodnutie, a na ich základe dospel k záveru o vine oboch obvinených. Odklon teda nepredstavoval svojvôľu súdu, ani nekritickú akceptáciu alebo nepochopenie rozhodnutia najvyššieho súdu z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014 (uznesenie o zrušení rozhodnutia o odmietnutí obžaloby), ale vychádzal z vykonaného dokazovania, založeného na zásade bezprostrednosti v súlade s ustanovením § 2 ods. 19 Tr. por. Najvyšší súd v uvedenom uznesení pritom neinštruoval súd prvého stupňa, ako má rozhodnúť vo vzťahu k obvineným, ale mu vytkol nedôvodnosť odmietnutia obžaloby a zasahovanie do prípravného konania z pozície „prieskumného vyšetrovateľa“, ktorá však patrí prokurátorovi. Sankciou za porušenie povinnosti orgánov činných v trestnom konaní zistiť skutkový stav bez dôvodných pochybností nie je odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi, ale neunesenie dôkazného bremena a oslobodenie obžalovaného spod obžaloby. Zároveň najvyšší súd zdôraznil nutnosť vyrovnania sa súdu s ne/zákonnosťou a ne/použitelnosťou dôkazov, pričom naznačil

aj ďalšie problematické aspekty a v obmedzenom rozsahu sa k nim vyjadril. Na margo argumentácie obvinených k citovanému uzneseniu dovolací súd ešte uvádza, že najvyšší súd sa návrhom prokurátora na prejednanie veci v inom zložení senátu (obvinenými označenom ako faktická námietka zaujatosti) zaoberal na str. 16 rozhodnutia, keď nezistil prekážku neustranného rozhodovania senátu, ktorému bola vec pridelená. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že nešlo o „klasickú“ námietku zaujatosti podľa § 31 Tr. por., o ktorej je potrebné rozhodnúť samostatným výrokom, ale o návrh v zmysle ustanovenia § 194 ods. 4 Tr. por.

Ako bolo naznačené vyššie, pri dovolacom dôvode podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. sa vyžaduje porušenie práv zásadným spôsobom. Takéto pochybenia dovolací súd k namietanému prípravnému konaniu nezistil. Obvinení boli počas celého prípravného konania zastúpení viacerými obhajcami, ktorí boli včas upovedomovaní o jednotlivých úkonoch, a teda mali možnosť sa ich zúčastniť. Orgány činné v trestnom konaní v tomto smere poskytli adekvátny priestor na realizáciu práva obvinených na obhajobu a tento priestor bol zo strany obhajoby využitý, a to nielen účasťou na úkonoch, ale aj aktívnym prístupom k výsluchom svedkov prostredníctvom kladenia otázok, predkladaním rozsiahlych návrhov na dokazovanie, resp. jeho doplnenie a podávaním sťažností proti rozhodnutiam. Na margo uvedeného vyznievajú námietky obvinených o nedostatočnom priestore pre obhajobu tendenčne. Navyše medzi práva obvinených nepatrí vyhovieť všetkým návrhom na vykonanie dokazovania. Je na orgánoch činných v trestnom konaní zvážiť, či navrhnutý dôkaz považujú za relevantný na zistenie skutkového stavu bez dôvodných pochybností. Ak dospejú k negatívnemu výsledku, sú povinné rozhodnúť o odmietnutí dôkazu. Dovolací súd z predloženého vyšetrovacieho súdu pritom zistil, že orgány činné v trestnom konaní sa zaoberali všetkými navrhnutými dôkazmi, pričom v prípade ich nevykonania boli návrhy zákonným spôsobom odmietnuté s náležitým odôvodnením. Dôvodnosť odmietnutia však dovolací súd nebol oprávnený skúmať. Zároveň vytykaná nesprávnosť právnej kvalifikácie a nezákonnosť dôkazov nespadá pod daný dovolací dôvod a dovolací súd sa nimi bude zaoberať nižšie.

Jedným zo spôsobov uplatňovania obhajobných práv obvinených bolo aj vznášanie námietok proti otázkam kladeným svedkom zo strany prokurátora na hlavnom pojednávaní, resp. proti spôsobu vedenia výsluchu. Súd väčšine námietok vyhovel, pričom uviedol, že otázka sa nezapíše a svedok nie je povinný na ňu odpovedať. V niektorých prípadoch súd svoje rozhodnutie zdôvodnil. Úspešne namietané otázky neboli súčasťou jednotlivých zápisníc z hlavného pojednávania. Obsah otázok sa uvádzal až v doslovných prepisoch týchto zápisníc. V tejto súvislosti možno dať obvineným za pravdu, že v zmysle ustanovenia § 263 ods. 5 Tr. por. (pozn. aut.: v súčasnosti odsek 6) mali byť otázky vyčiaroknuté, resp. neprepísané zo zvukovej nahrávky do doslovných verzii zápisníc. Napriek tomu takéto pochybenie považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom. Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku rozviedol, ktoré časti výsluchov svedkov považoval za rozhodné pre odsúdenie obvinených. Navyše, obhajoba vznášala námietky ihneď po položení otázky a súd po ich vyhovení neumožnil svedkom na ne odpovedať. V prípade, že svedkovia stihli odpovedať na otázky skôr, ako obhajoba vznesla námietky, ktorým súd vyhovel, prokurátor otázky preformuloval a svedkovia na ne reagovali obdobne. Nad rámec je potrebné dodať, že aj úspešne vznesené námietky prokurátorom k otázkam obhajoby, resp. obvinených ostali súčasťou doslovných prepisov zápisníc. Súd teda nekonal jednostranne v neprospech obhajoby.

Dovolací súd sa naopak nestotožnil s námietkou obvinených o zúžených možnostiach obhajovania počas ich „účelového a nedôvodného“ väzobného stíhania. Obvinených aj počas celého súdneho konania zastupovali viacerí zvolení obhajcovia, ktorí ich navštevovali vo väzbe za účelom dohody o spôsobe obhajoby, súčasne súdu predkladali rôzne návrhy (doplnenie dokazovania, prepustenie z väzby na slobodu) a sťažnosti proti rozhodnutiam, ako sa aj zúčastňovali hlavných pojednávanií, kde sa aktívne podieľali na výsluchoch svedkov a zabezpečovaní práv obvinených. Možnosť zapájať sa do priebehu konania využívali i obvinení, ktorí taktiež vypočúvali svedkov a predkladali návrhy. Väzba ako zákonný inštitút nebránila obvineným zúčastňovať sa jednotlivých úkonov, ani podávať podania. Obvinení pritom neuviedli, v čom spočívali znížené možnosti ich obhajovania. K ne/rozhodovaniu o väzbe pred koncom prvostupňového konania a ponechaní obvinených vo väzbe zo zmeneného dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Tr. por. sa vyjadril ústavný súd v náleze z 3. februára 2016, č. k. I. ÚS 237/2015-52. Ústavný

súd vzhliadol porušenie práv obvinených v nedostatočne urýchlennom konaní najvyššieho súdu pri rozhodovaní o žiadosti obvinených o prepustenie z väzby na slobodu (sťažnosti prokurátora proti prepusteniu obvinených z väzby na slobodu súdom prvého stupňa) a v neprimeranom odôvodnení existencie tzv. útekovej väzby. V dôsledku toho uznesenie najvyššieho súdu z 10. decembra 2014, sp. zn. 6 Tost 40/2014 zrušil (vzhľadom na to, že v čase rozhodovania ústavného súdu sa obvinení už nenachádzali vo väzbe, vec nebolo možné vrátiť na ďalšie konanie). Ústavný súd sa pritom nezaoberal skutočnosťou, či „hrozbu vysokým trestom“ možno vyvodzovať z neprávoplatne uznanej viny a na základe toho odôvodniť tzv. útekovú väzbu, ako to vyplýva z judikátu R 90/2015, ale sa zamerlal na konkrétne dôvody uvádzané najvyšším súdom, ktoré nepovažoval za dostatočné, keďže v priebehu celého trestného konania ich súdy pri rozhodovaní o väzbe nenachádzali. Súčasne judikát R 90/2015, resp. uznesenie najvyššieho súdu z 5. februára 2015, sp. zn. 2 Tost 4/2015 nebolo doposiaľ ústavným súdom zrušené.

Obvinený O. I. namietol porušenie svojho práva na obhajobu aj z dôvodu čítania zápisnice o jeho výsluchu zo 17. apríla 2013, v súvislosti s konaním o väzbe. Ustanovenie § 258 ods. 4 Tr. por. umožňuje na návrh čítať zápisnicu o skoršej výpovedi obžalovaného alebo jej časť, ak obžalovaný využije svoje právo nevypovedať na hlavnom pojednávaní. Trestný poriadok pre použiteľnosť zápisnice o výsluchu nešpecifikuje fázu konania, v ktorej sa má výsluch uskutočniť. Len vyžaduje, aby bol skorší výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim zákonným ustanoveniam. Obvinený bol vypočutý po vznesení obvinenia za prečin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b) Tr. zák. spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Tr. zák. v rámci rozhodovania sudcu pre prípravné konanie súdu prvého stupňa o vzatí obvineného do väzby. Rozhodovanie o väzbe je neoddeliteľnou súčasťou trestného konania (bez ohľadu na to, či sa uskutočnilo v prípravnom konaní alebo v súdnom konaní), pričom všetky zákonne vykonané výsluchy majú rovnakú procesnú použiteľnosť. Pokiaľ výsluch obvineného, resp. obžalovaného pri rozhodovaní o väzbe splňal všetky zákonné atribúty, súdu nič nebránilo takúto výpoveď použiť. Obdobný postoj zaujal k problematike nielen súd prvého stupňa, ktorý uznesením na hlavnom pojednávaní konanom 16. mája 2014 rozhodol o nevyhovení námietke obhajcu a prečítaní predmetnej zápisnice (č. l. 6005), ale aj odvolací súd na str. 42 rozsudku, z ktorého vyjadrením sa dovolací súd stotožnil a v podrobnostiach na neho odkazuje.

Na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por. sa vyžaduje splnenie podmienky, že vo veci konal alebo rozhodol orgán činný v trestnom konaní, sudca alebo prísediaci, ktorý bol vylúčený (§ 31 Tr. por.), pričom o jeho vylúčení nebolo rozhodnuté.

Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu vzhľadli obvinení v pochybnostiach o nestrannosti a nezáujatosti vyšetrovateľa, prokurátora a predsedu senátu súdu prvého stupňa.

Podľa § 31 ods. 1 Tr. por. z vykonávania úkonov trestného konania je vylúčený sudca alebo prísediaci sudca (ďalej len „prísediaci“), prokurátor, policajt, probačný a mediačný úradník, vyšší súdny úradník, súdny tajomník, asistent prokurátora a zapisovateľ, u ktorého možno mať pochybnosť o nezáujatosti pre jeho pomer k prejednávanej veci alebo k osobám, ktorých sa úkon priamo týka, k obhajcovi, zákonnému zástupcovi, splnomocnencom alebo pre pomer k inému orgánu činnému v tomto konaní.

Podľa § 32 ods. 6 Tr. por. o námietke zaujatosti strany, ktorá je založená na tých istých dôvodoch, pre ktoré už raz bolo o takej námietke rozhodnuté, alebo ktorá nebola vznesená bezodkladne podľa § 31 ods. 5 alebo ak je dôvodom námietky len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu v konaní, sa nekoná; to platí aj o námietke, ktorá je založená na iných dôvodoch ako dôvodoch podľa § 31.

Podľa § 371 ods. 4 veta prvá Tr. por. dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom; to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

Pomerom k prejednávanej veci pritom treba rozumieť určitú zainteresovanosť vo veci procesne činného

orgánu trestného konania na skutku, ktorá má konkrétnu podobu a osobný charakter, aby bola dostatočným dôvodom pre vznik pochybností o schopnosti sudcu (alebo iného procesne činného orgánu - vyšetrovateľ, prokurátor) pristupovať k veci a úkonom, ktoré sa jej týkajú objektívne. Táto môže spočívať napríklad v tom, že vo veci procesne činný orgán, resp. jeho príbuzní, rodinní príslušníci, osoby jemu blízke a podobne, boli činom poškodení, eventuálne procesne činný orgán trestného konania bol svedkom skutku, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie a podobne.

Pomerom procesne činného orgánu trestného konania k osobám uvedeným v § 31 ods. 1 Tr. por. sa rozumie jeho vzťah k niektorej z osôb tam uvedených, ktorý môže vyvolať vo verejnosti pochybnosti o jeho nezaujatosti práve pre tento vzťah, ktorý prípadne existuje aj mimo rámec konania. Takýto vzťah môže spočívať najmä v príbuzenskom a rodinnom pomere procesne činného orgánu k niektorej z osôb uvedených v § 31 ods. 1 Tr. por., ďalej môže ísť o úzke priateľstvo, či kamarátstvo, resp. negatívny vzťah.

To znamená, že vzbudiť pochybnosť o nezaujatosti by mohol len pomer prokurátora a predsedu senátu súdu prvého stupňa k prejednávanej veci alebo osobám vymenovaným v § 31 ods. 1 Tr. por. v dôsledku ich pozitívneho alebo negatívneho vzťahu, ktorý by mohol ovplyvniť rozhodnutie vo veci a tým aj zasiahnuť do postavenia a práv obvinených.

Vo vzťahu k vyšetrovateľovi dovolací súd zistil, že obvinení počas celého konania (prípravného konania, ani súdneho konania) nevzniesli voči nemu námietku zaujatosti a nežiadali jeho vylúčenie z konania. Nakoľko v dovolaní uvádzali skutočnosti, ktoré sa mali týkať hlavne prípravného konania, t. j. o okolnostiach prípadného zaujatia vyšetrovateľa mali vedomosť dlhší čas, nenaplnili podmienku vyplývajúcu z ustanovenia § 371 ods. 4 Tr. por. V prípade údajného iniciovania trestného oznámenia a krivého obvinenia obvineného Ing. I. I. vyšetrovateľom (spolu s prokurátorom) prostredníctvom svedkyne Ing. K. U. za účelom neprepustenia obvinených z väzby na slobodu neboli tieto okolnosti predmetom odvolacieho konania, pričom obvineným boli známe už počas konania pred súdom prvého stupňa. Dovolací súd sa preto argumentáciou obvinených k osobe vyšetrovateľa nezaoberal.

Obvinení v priebehu prípravného konania opakovane namietali zaujatosť prokurátora, ktorý ich námietky vyhodnotil ako neopodstatnené. Uznesením z 8. augusta 2013 prokurátor rozhodol, že nie je vylúčený z vykonávania úkonov v trestnej veci obvinených (č. l. 868). Proti uzneseniu podali obvinení a obhajca obvineného Ing. I. I. JUDr. Milan Šulva sťažnosti, ktoré špeciálny prokurátor JUDr. Dušan Kováčik uzneseniami z 22. augusta 2013 jednotlivo zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. (č. l. 874, 879, 883). Špeciálny prokurátor v uzneseniach zhodne uviedol, že zaujatosť prokurátora sa nedá vyvodzovať z jeho správania počas výsluchu svedkyne Mgr. Art. Q. I.. Prokurátor svedkyňu opakovane napomínal. Verbálny prejav prokurátora v podobe zvýšenia hlasu, resp. napomínanie svedka za jeho správanie nie je prejavom oslabenia nestrannosti alebo nezaujatosti prokurátora, ale funkčnou oprávnenosťou počas realizácie výsluchu v prípade nedisciplinovanosti prítomných osôb. Keďže išlo o úkon so svedkom, nie obvineným, nemožno z toho vyvodzovať aspekty subjektívnej alebo objektívnej povahy. Namietané skutočnosti podľa obsahu nemožno zahrnúť do dôvodov vylúčenia prokurátora podľa § 31 ods. 1 Tr. por. Napriek tomu sa špeciálny prokurátor oboznámil so spisom a konštatoval nezistenie okolností, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o nezaujatosti prokurátora.

Obvinení vyvodzovali zaujatosť prokurátora z ovplyvňovania svedkov a poskytovania nenáležitých výhod svedkyňiam Ing. K.Á. U. a Ing. U. D. v ich trestných konaniach, iniciovania trestného oznámenia a krivého obvinenia obvineného Ing. I. I. prostredníctvom svedkyne Ing. K. U., s využitím vymysleného svedka N. K., a z toho vyplývajúcej účelovosti konania prokurátora, z dôvodného podozrenia z páchania trestnej činnosti a arogantného správania sa pri výsluchu svedkyne Mgr. Art. Q. I..

Konanie prokurátora bolo podrobené prieskumu zo strany nadriadeného prokurátora, ktorý nekonštatoval prítomnosť dôvodov preukazujúcich zaujatosť namietaného prokurátora (súdy nižšieho stupňa sa s prípadnou zaujatosťou prokurátora pre absenciu námietok zo strany obvinených nezaoberali). Rovnako dovolací súd nezistil objektívne okolnosti, ktoré by odôvodňovali vylúčenie

prokurátora z predmetného trestného konania.

Zo spisového materiálu nebol preukázaný priateľský vzťah prokurátora k svedkyniam Ing. K. U. a Ing. U. D., ani naopak nepriateľský vzťah k obvineným.

Konanie o dohodách o vine a treste a vydávanie uznesení o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného patria medzi oprávnenia prokurátora a zákonné inštitúty Trestného poriadku, preto z nich nemožno bez ďalšieho vyvodzovať zaujatosť. Je na prokurátorovi posúdiť, či obvinený prispel k objasneniu taxatívne vymenovaných trestných činov významnou mierou, ktorá by prevyšovala záujem spoločnosti na trestnom stíhaní spolupracujúceho obvineného. Predložený návrh dohody o vine a treste navyše podlieha schváleniu zo strany súdu. Správnosť schválenej dohody o vine a treste a uznesenia o podmieňnom zastavení trestného stíhania spolupracujúceho obvineného prijatých v iných konaniach pritom dovolací súd nebol oprávnený posudzovať (rovnako ani tam vykonané dôkazy a podklady na rozhodnutia).

Pokiaľ ide o namietanú účelovosť konania prokurátora pred rozhodovaním o žiadosti obvinených o prepustenie z väzby na slobodu (obvinenie z vyhrážania sa svedkyni Ing. K. U. a predloženie svedectva svedka N. K.), v zmysle ustanovenia § 32 ods. 6 Tr. por. procesný postup orgánov činných v trestnom konaní nie je možné úspešne namietat'. Je plne na úvahe prokurátora, aké postupy zvolí, pokiaľ sú v súlade so zákonom. Nad rámec dovolací súd uvádza, že súd prvého stupňa obvinených po predložení predmetných listín prepustil z väzby na slobodu, a to uznesením z 28. mája 2014, č. k. PK-2T/46/2013-6191 a uznesením z 11. novembra 2014, č. k. PK-2T/46/2013-6878. Najvyšší súd síce na základe sťažností prokurátora obe uznesenia zrušil, žiadosti obvinených zamietol a ponechal ich vo väzbe, avšak z odôvodnenia rozhodnutia z 10. decembra 2014, sp. zn. 6 Tost 40/2014 vyplýva, že listiny predložené prokurátorom nevzal do úvahy, pretože najvyšší súd ich pravosť nevedel verifikovať (str. 8 uznesenia). V uznesení zo 17. júna 2014, sp. zn. 3 Tost 23/2014 najvyšší súd prihliadol na začatie trestného stíhania vo veci vyhrážania sa svedkyni Ing. K. U., avšak dôvod zrušenia uznesenia o prepustení obvinených z väzby na slobodu nepostavil iba na tejto okolnosti. Súdu nižšieho stupňa vytkol nepochopenie stanovísk najvyššieho súdu k možnému zániku tzv. kolúznej väzby, prezentovaných vo viacerých väzobných rozhodnutiach v danej trestnej veci (str. 6 - 7 uznesenia). Vznesenie obvinenia obvinenému Ing. I. I. pre zločin marenia spravodlivosti taktiež neovplyvnilo odvolacie konanie. Odvolací súd síce vzal do úvahy oznámenie svedkyne Ing. K.W. U. na obvineného Ing. I. I., ale len v súvislosti s posudzovaním vierohodnosti danej svedkyne. Zároveň konštatoval, že „údajné vyhrážanie, ako aj trestné stíhanie svedkyne je predmetom iného oddeleného konania a vytváranie predčasných záverov a názorov o týchto veciach by mohlo negatívne ovplyvniť rozhodnutie v prerokúvanej veci, pričom odvolací súd nemôže brať na zreteľ domnienky a úvahy, ktoré nie sú podložené relevantnými právnymi aktmi, či rozhodnutiami“ (str. 37 rozsudku). Následne sa odvolací súd sústredil výlučne na výpoveď svedkyne z hlavného pojednávania.

K správaniu sa prokurátora počas výsluchu svedkyne Mgr. Art. Q. I. sa vyjadril už nadriadený prokurátor. Ani podľa dovolacieho súdu nemožno zaujatosť prokurátora voči obvineným vyvodzovať z priebehu výsluchu svedka (napriek tomu, že vypočúvaná bola vtedajšia manželka obvineného O. I.). Odlišná situácia by nastala, ak by sa prokurátor správal neprímerane k obvineným. Takúto okolnosť však obvinení nenamietali. Ich námietky smerovali predovšetkým k poukazu na nezákonnosť postupu prokurátora.

Dôvodom vylúčenia prokurátora nie je tiež ničím nepodložené údajné dôvodné podozrenie z páchania trestnej činnosti, ktoré obvinení počas konania nenamietali. Zároveň zo spisu nie je zrejmé, či obvinení v tejto súvislosti podali na prokurátora trestné oznámenia. Rovnako nebolo preukázané ovplyvňovanie svedkov zo strany prokurátora. Svedkyňa Ing. K. U. na hlavnom pojednávaní uviedla, že nebola ovplyvnená orgánmi činnými v trestnom konaní (č. l. 6154). Svedkyňa Ing. U. D. zasa potvrdila, že nebola nikým inštruovaná (č. l. 6361).

Vzhľadom na uvedené vyznieva argumentácia obvinených, aj s ohľadom na nevznesenie námietok voči prokurátorovi počas konania pred súdmi nižšieho stupňa, tendenčne, v snahe dosiahnuť zrušenie

právoplatných rozhodnutí z akýchkoľvek dôvodov.

Zaujatosť predsedu senátu súdu prvého stupňa obvinení vzhľadli v nepatričnom stretnutí predsedu senátu s prokurátorom po skončení hlavného pojednávania dňa 22. mája 2015.

Na úvod považuje dovolací súd za potrebné uviesť, že jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada zákonného trestného procesu, ktorá vyjadruje požiadavku spravodlivého prejednávania veci nezávislým a nestranným súdom.

Právu na nestranný súd (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 Dohovoru) zodpovedá ústavná povinnosť súdov prerokovať a rozhodnúť každú vec tak, aby postupovali nezaujato a neutrálne, bez nadŕžania a objektívne posúdili všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci. Nestranný súd poskytuje stranám konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok, pokiaľ má právomoc o nich rozhodnúť (II. ÚS 71/97, III. ÚS 24/05). Základné právo na prerokovanie a rozhodnutie veci nestranným súdom je v trestnom konaní garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania pre zaujatosť.

Nestrannosťou treba rozumieť absenciu predsudkov (zakorenených úsudkov, či názorov, ktoré nie sú založené na spoľahlivom poznaní, ale na púhom predpoklade) alebo predpojatosti (subjektivismu, neobjektivismu, straníckosti). Nestrannosť je potrebné skúmať z dvoch hľadísk a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, čo znamená, že je potrebné zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t. j. je potrebné zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere.

V prípade subjektívneho hľadiska sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu o opaku (Piersack v. Belgicko, rozsudok ESĽP z 1. októbra 1982). Nie je však možné uspokojiť sa len so subjektívnym hľadiskom nestrannosti. Zároveň musí byť vylúčená akákoľvek vonkajšia oprávnená pochybnosť o nestrannosti sudcu prejednávajúceho vec (III. ÚS 16/00).

Objektívna nestrannosť sa posudzuje podľa vonkajších objektívnych skutočností a spočíva v posúdení, či nezávisle od osobného správania sudcu určité overiteľné skutočnosti neumožňujú pochybovať o jeho nestrannosti. Pri posudzovaní objektívnej nestrannosti platí tzv. teória zdania, podľa ktorej nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť v očiach strán. Spravodlivosť nielenže má byť vykonávaná, ale sa musí aj javiť, že má byť vykonávaná (Delcourt v. Belgicko, rozsudok ESĽP zo 17. januára 1970). Má byť vylúčený každý sudca, u ktorého sa možno oprávnene obávať, že mu chýba nestrannosť. Ide o dôveru, ktorú musia mať sudy pri stranách v demokratickej spoločnosti (Padovani v. Taliansko, rozsudok ESĽP z 26. februára 1993).

Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti zákonného sudcu je to, či dôvod obavy je objektívny. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar v. Spojené kráľovstvo, rozsudok ESĽP z 10. júna 1996). Relevantná obava z nedostatku nestrannosti sudcu sa musí zakladať na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tieň pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného. Existencia oprávnených pochybností závisí od posúdenia konkrétnych okolností prípadu.

Tzv. objektívna nestrannosť sa teda posudzuje nie podľa subjektívneho postoja sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Sudca môže byť subjektívne absolútne nestranný, ale i napriek tomu môže byť jeho nestrannosť vystavená oprávneným pochybnostiam vzhľadom na jeho status, alebo vzhľadom na jeho pomer k veci, k stranám konania, k ich právnym zástupcom, k svedkom a pod. Z tohto hľadiska preto nezáleží ani na tom, že sudca sa k návrhu na jeho vylúčenie vyjadril v tom zmysle, že sa vnútorne necíti byť zaujatý. Rozhodujúce nie je jeho stanovisko, ale existencia objektívnych skutočností, ktoré vzbudzujú pochybnosť o jeho nestrannosti v očiach strán a verejnosti (III. ÚS 24/05).

Dovolací súd posúdil zo subjektívneho a objektívneho hľadiska, či u predsedu senátu nebol daný dôvod na jeho vylúčenie z konania, a tým naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. e) Tr. por.

Zo subjektívneho hľadiska sa predseda senátu Mgr. Ivan Matel, vzhľadom na nenamietnutie svojej zaujatosti, javí ako nestranný. Dovolací súd nemal k dispozícii vyjadrenie predsedu senátu k namietaným skutočnostiam, nakoľko existencia stretnutia vyšla najavo až po právoplatnom skončení súdneho konania, a to v rámci iného trestného konania. Dovolací súd preto vychádzal iba z konkludentného postoja predsedu senátu a faktu, že ak by predseda senátu považoval stretnutie za nepatričné, neuskutočnil by ho v pojednávacej miestnosti, kde sa nachádzala zapnutá bezpečnostná kamera (o ktorej s ohľadom na svoju funkciu musel mať vedomosť) a neposkytol by orgánom činným v trestnom konaní obrazový záznam z celého dňa napriek tomu, že pre konanie v inej trestnej veci bolo relevantné len hlavné pojednávanie. Z uvedených dôvodov dovolací súd nekonštatoval subjektívnu zaujatosť predsedu senátu.

Nemožno sa stotožniť ani s názorom obvinených, že predseda senátu mal na najbližšom hlavnom pojednávaní oznámiť objektívnu existenciu zaujatosti. Každý kontakt medzi stranami a súdom automaticky nezakladá objektívnu zaujatosť. Aj s ohľadom na judikatúru ESLP je vždy potrebné posudzovať jednotlivé okolnosti prípadu.

Za účelom preverenia objektívnej nestrannosti dovolací súd vzhliadol obrazový záznam zachytený po skončení hlavného pojednávania konaného 22. mája 2014, predložený obhajcom obvinených. Nakoľko bezpečnostná kamera prenášala iba obraz, nie aj zvuk, zo záznamu nie je zrejмый predmet rozhovoru medzi predsedom senátu a obhajcom. Dôvod stretnutia možno len dedukovať z obsahu spisu a gestikulácie oboch aktérov. Ak by aj dovolací súd pripustil tvrdenie obvinených, že prokurátor prišiel „nepravdivo“ informovať predsedu senátu o konaní obvineného Ing. I. I. počas hlavného pojednávania a nevedli súkromný rozhovor, nemožno konanie predsedu senátu považovať automaticky za zaujaté. Je logické, že ak prokurátor mal podozrenie na spáchanie trestného činu počas hlavného pojednávania, upovedomil o tom predsedu senátu, ktorý si ho vypočul. Predseda senátu následne neuskutočnil žiadne úkony v neprospech obvinených. Naopak, obvinených opakovane prepustil z väzby na slobodu (uznesenia súdu z 28. mája 2014, č. k. PK-2T/46/2013-6191 a z 11. novembra 2014, č. k. PK-2T/46/2013-6878). Prvé uznesenie bolo vydané pár dní po stretnutí predsedu senátu s prokurátorom. Predseda senátu pritom neprihliadol na prokurátorom predložené listiny týkajúce sa údajného vyhrážania sa obvineného Ing. I. I. svedkyňi Ing. K. U., ktorými prokurátor podporoval pretrvávajúcu existenciu dôvodu tzv. kolúznej väzby, pretože tvrdenie svedkyne s ohľadom na priebeh inkriminovaného hlavného pojednávania nepovažoval za hodnoverné.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti nemal preto dovolací súd za preukázané zaujaté správanie predsedu senátu.

Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Tr. por. je potrebné podotknúť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. K porušeniu práva na spravodlivý proces by pritom mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie obvineného bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého vykonanie sa spochybňuje.

Obvinení vyvodzovali naplnenie tohto dovolacieho dôvodu z nevyúčenia dôkazov odvodených alebo získaných na základe nezákonných dôkazov (svedecké výpovede svedkov vypovedajúcich pod vplyvom zverejnenia a opätovného prehrávania nezákonného DVD od svedka E. I.) a prehratia nezákonného

dôkazu svedkyňi Ing. K. U. pred jej výsluchom v prípravnom konaní.

K teórii plodov z otráveného stromu je v prvom rade potrebné uviesť: „Slovenský trestný proces neprevzal doktrínu plodov z otráveného stromu, ktorá vznikla a je rozvíjaná v USA, najmä tak v podobe simplifikujúceho (zjednodušeného) tvrdenia, že plody z otráveného stromu sú vždy otrávené. Podklad pre právny záver, že dôsledkom chybného (nezákonného) postupu orgánov činných v trestnom konaní v procese dokazovania je vždy absolútna neúčinnosť, a tým v trestnom konaní nastala nepoužiteľnosť dôkazov, nie je možné nájsť v príslušných ustanoveniach Trestného poriadku upravujúcich dokazovanie v trestnom konaní (šiesta hlava Trestného poriadku - s výnimkou ustanovenia § 119 ods. 4).“ (str. 32 - 33 rozsudku najvyššieho súdu z 24. januára 2019, sp. zn. 5 To 8/2018). Najvyšší súd v ďalšej časti predmetného rozhodnutia rozvinul problematiku prípustnosti dôkazov a teórie plodov z otráveného stromu z pohľadu EŠLP a troch sformulovaných kategórií (bližšie viď str. 34 - 35 rozsudku).

Na daný prípad by bolo možné aplikovať tretiu kategóriu - dôkazy získané v dôsledku porušenia iných práv garantovaných Dohovorom. Podľa EŠLP však pri tejto eventualite nemusí ísť vždy o porušenie článku 6 Dohovoru (právo na spravodlivý proces) a použiteľnosť teórie plodov otráveného stromu, najmä ak sa nezákonnosť pôvodného dôkazu netýkala porušenia článku 3 Dohovoru (zákaz mučenia).

V trestnej veci obvinených I. nebolo relevantné ani ustanovenie § 119 ods. 4 Tr. por., keďže dôkazy neboli získané nezákonným donútením alebo hrozbou donútenia.

K teórii plodov otráveného stromu sa vyjadril najvyšší súd aj v uznesení z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014, ktorým zrušil rozhodnutie súdu prvého stupňa o odmietnutí obžaloby. Najvyšší súd k nahrávke a nadväzujúcim dôkazom na str. 11 uznesenia uviedol: „Ak by však neboli vyššie označené dôkazy vykonateľné, neznamená to, že sú dôkazne nepoužiteľné i výpovede nimi dotknutých svedkov. Záznamy by tieto výpovede nemohli objektivizovať, bez ohľadu na záznamy však možno výpovede posúdiť, samostatne i v súvislosti s inými so zákonom súladnými dôkazmi, v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku (procesná nepoužiteľnosť obrazovo-zvukového záznamu teda pravdivosť obsahu výpovede svedka nevyplýva).“

K obdobným záverom došiel aj odvolací súd, ktorý vyčerpávajúcim spôsobom odôvodnil predmetnú teóriu a jej nepoužiteľnosť na pojednávaný prípad (str. 39 - 41 rozsudku). Dovolací súd sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, na ktorý v podrobnostiach odkazuje.

Svedkyňa Ing. K. U. vypovedala na hlavnom pojednávaní konanom 22. mája 2014, kde ju súd upozornil, aby uvádzala iba skutočnosti, ktoré vnímala vlastnými zmyslami, nie čo videla na zázname v médiách, iných prostriedkoch alebo jej bolo prehraté v prípravnom konaní. Následne sa vyjadrila k okolnostiam zoznámenia s obvinenými, k skutku kladenému obvineným za vinu, jej úlohe (ako aj ďalších riaditeľov daňových úradov) vo vzťahu k obvineným a k záujmovým firmám, vyčísleniu sumy, z ktorej bola určená jej odmena a k ostatným relevantným skutočnostiam (č. l. 6128 - 6185). Svedkyňa teda vypovedala k okolnostiam, ktoré neboli predmetom záznamu, a preto na jej výpoveď bolo možné prihliadať.

Dovolací súd sa nestotožnil ani s názorom obvinených, že z dôvodu vyhradenia rozhodnutia o prípustnosti nahrávky na záver dokazovania bolo celé konanie zaťažené procesnou vadou. Súd tak postupoval z dôvodu potreby vykonania dokazovania k spôsobu vyhotovenia záznamu a k ďalším otázkam, ktoré konkretizoval na prvom hlavnom pojednávaní (č. l. 6000). Ako bolo uvedené vyššie, súd dbal na to, aby svedkovia vypovedali len k skutočnostiam, ktoré prežívali vlastnými zmyslami, pričom na súvislosti spojené so záznamom neprihliadal. V nadväznosti na to je teda irelevantné, či svedkyňi Ing. K. U. bol záznam v prípravnom konaní prehratý.

V nadväznosti na uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je v prvom rade potrebné zdôrazniť, že dovolanie z citovaného dôvodu možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho

ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol správne podradený (subsumovaný) pod príslušnú skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu. Do úvahy prichádzajú alternatívy, že skutok mal byť právne kvalifikovaný ako iný trestný čin alebo, že skutok nie je trestným činom.

Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Pod nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie napr. nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až 30 Tr. zák.), premlčania trestného stíhania (§ 87 Tr. zák.), ďalej pochybenie súdu pri ukladaní úhrnného trestu, súhrnného trestu, spoločného trestu alebo ďalšieho trestu (§ 41 až § 43 Tr. zák.) a pod., i ukladania trestu obzvlášť nebezpečnému recidivistovi podľa § 47 ods. 2 Tr. zák. Toto ustanovenie sa vzťahuje aj na nesprávne použitie iných právnych predpisov než Trestného zákona, napr. Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, zákona o konkurze a reštrukturalizácii a pod., pokiaľ tieto majú priamy vzťah k právnej kvalifikácii skutku.

K uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. je potrebné ďalej uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia, čo je zrejmé z dikcie § 371 ods. 1 písm. i) Tr. por. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať (to neplatí len pre dovolanie ministra spravodlivosti podané podľa § 371 ods. 3 Tr. por.).

Obvinení poukázali okrem iného na nevyrovnanie sa s kvalifikovaním konania podľa § 332 ods. 1 Tr. zák. a nesprávnosť výkladu § 333 ods. 1 Tr. zák. súdmi nižšieho stupňa.

V zmysle ustanovenia § 332 ods. 1 Tr. zák. sa prečinu podplácania dopustí ten, kto priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu priamo alebo cez sprostredkovateľa sľúbi, ponúkne alebo poskytne úplatok inej osobe. „Objektom trestného činu podplácania je záujem na riadnom, nestrannom a zákonnom plnení povinností vyplývajúcich zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, pričom páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka spočíva v priamom alebo sprostredkovanom sľúbení, ponúknutí alebo poskytnutí úplatku inému, aby konal alebo sa zdržal konania tak, že poruší svoje povinnosti vyplývajúce zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo z tohto dôvodu sľúbi, ponúkne alebo poskytne priamo alebo cez sprostredkovateľa úplatok inej osobe. Znak sľúbi predstavuje formu prípravy, ktorá sa však hodnotí ako dokonaný trestný čin. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Ponúknutím je konanie páchatel'a, ktorým prejavuje ochotu poskytnúť úplatok preto, aby podplácané subjekty pri činnosti alebo výkone svojich právomocí vyhovel jeho požiadavke. Týmto konaním môže byť akýkoľvek výslovný alebo konkludentný návrh na poskytnutie úplatku. V tomto prípade sa pre trestnosť činu nevyžaduje, aby skutočne došlo k poskytnutiu úplatku. Poskytnutím úplatku je jeho priame (bezprostredné) odovzdanie (v peňažnej alebo v nemateriálnej forme), ale aj nepriame poskytnutie materiálnej či inej výhody alebo vo forme poskytnutia protislužby. K poskytnutiu úplatku môže dôjsť aj bez predchádzajúceho sľubu. *** Porušenie povinností vyplývajúcich zo zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie predstavuje porušenie takých povinností, ktoré vyplývajú z odboru pôsobnosti, z pracovnoprávneho vzťahu, prípadne funkčného zaradenia fyzickej osoby, ktorej bol sľúbený, ponúknutý alebo poskytnutý úplatok a majú základ vo všeobecne záväznom právnom predpise (napr. ZP) alebo v pracovnej zmluve“ (Burda, E., Čentěš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Osobitná časť. Komentár. II. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2011, 1094 - 1095 s.). Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie. Podľa § 15 Tr. zák. trestný čin je spáchaný úmyselne, ak páchatel' a) chcel spôsobom uvedeným v zákone porušiť alebo ohroziť záujem chránený zákonom, alebo b) vedel, že

svojím konaním môže také porušenie alebo ohrozenie spôsobiť, a pre prípad, že ho spôsobí, bol s tým uzročený.

V zmysle ustanovenia § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 Tr. zák. sa zločinu podplácania dopustí ten, kto inému v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok, alebo z tohto dôvodu poskytne, ponúkne alebo sľúbi úplatok inej osobe, pričom taký čin spácha voči verejnému činiteľovi a vo veľkom rozsahu.

Objektom trestného činu podplácania je záujem na riadnom, nestrannom a zákonom obstarávaní vecí všeobecného záujmu, pričom páchatelom môže byť ktokoľvek (všeobecný subjekt). Objektívna stránka trestného činu spočíva v ponúknutí, poskytnutí alebo sľúbení úplatku inému v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu. „Vo všeobecnosti možno uviesť, že pod obstarávanie vecí všeobecného záujmu spadá plnenie úloh, na ktorých riadnom a nestrannom plnení má záujem buď to celá spoločnosť alebo určitá sociálna skupina. Ide teda predovšetkým o činnosť v oblasti štátu a samosprávy, ale aj v oblasti uspokojovania všeobecne dôležitých ekonomických, zdravotných, sociálnych, kultúrnych a iných potrieb zásadného významu. Obstarávaním vecí všeobecného záujmu je nielen rozhodovanie, ale aj iná činnosť, ktorá priamo súvisí s plnením spoločensky významných úloh. Nespádajú sem činnosti občanov vyplývajúce z ich osobných práv alebo povinností.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 25. júna 2014, sp. zn. 2 To 9/2013). „Obstarávaním vecí všeobecného záujmu môže byť čokoľvek - od predaja vecí v obchode, poskytovania služieb, vrátane zdravotných, kultúrnych a iných, až po verejné obstarávanie.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 13. februára 2020, sp. zn. 2 Tost 3/2020). „Obstarávaním vecí všeobecného záujmu je nielen rozhodovanie, ale aj iná činnosť, ktorá s plnením úloh týkajúcich sa vecí všeobecného záujmu priamo súvisí, napr. príprava podkladov pre rozhodnutie, prípadne pre uzatvorenie zmluvy a pod. Súvislosť medzi prijímaním úplatku a obstarávaním vecí všeobecného záujmu tu bude vtedy, ak úplatok má vzťah k činnosti, ktorá spadá pod obstarávanie vecí všeobecného záujmu.“ (Burda, E., Čentíš, J., Kolesár, J., Záhora, J. a kol. Trestný zákon. Všeobecná časť. Komentár. I. diel. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2010, 993 s.; k tomu porovnaj R 1/1978). Pri výklade pojmu obstarávanie vecí všeobecného záujmu treba predovšetkým rešpektovať, že „zákonný pojem všeobecného záujmu je na ústavnej úrovni stotožnený s pojmom verejného záujmu“, ktorý prináša prospech (majetkový alebo iný) všetkým občanom alebo mnohým občanom (nález ústavného súdu z 1. apríla 2009, sp. zn. I. ÚS 402/08). Z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

Verejným činiteľom v zmysle ustanovenia § 128 ods. 1 Tr. zák. je aj štátny zamestnanec alebo zamestnanec orgánu štátnej správy alebo iného štátneho orgánu, ak sa podieľa na plnení úloh spoločnosti a štátu a používa pri tom právomoc, ktorá mu bola v rámci zodpovednosti za plnenie týchto úloh zverená. Pre trestnú zodpovednosť a ochranu verejného činiteľa sa podľa jednotlivých ustanovení tohto zákona vyžaduje, aby trestný čin bol spáchaný v súvislosti s jeho právomocou a zodpovednosťou.

Podľa § 20 Tr. zák. ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých páchatel'ov (spolupáchatelia), zodpovedá každý z nich, ako keby trestný čin spáchal sám.

O spoločné protiprávne konanie ide vtedy, ak:

- a) každý zo spolupáchatel'ov svojím konaním naplní všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu,
- b) každý zo spolupáchatel'ov svojím konaním naplní jeden zo znakov objektívnej stránky trestného činu a ich súhrn naplní všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu,
- c) jednotlivé zložky spoločnej trestnej činnosti samy o sebe konanie nenaplniajú, v súhrne predstavujú konanie opísané v skutkovej podstate trestného činu.

Pri spolupáchatel'stve sa vyžaduje spoločný úmysel každého zo spolupáchatel'ov, t. j. si musia byť vedomí, že trestný čin páchajú spoločným konaním, ktoré smeruje k naplneniu predtým vymedzeného cieľa.

Dovolací súd pri posudzovaní naplnenia znakov skutkovej podstaty trestného činu, zo spáchania ktorého

boli obvinení uznaní za vinných, vychádzal zo skutkových okolností ustálených súdmi nižšieho stupňa. Ako bolo uvedené vyššie, takto zistený skutkový stav nie je dovolací súd oprávnený skúmať a meniť.

Rozdiel medzi trestnými činmi podplácania podľa § 332 Tr. zák. a § 333 Tr. zák. spočíva v postavení podplácanej osoby, resp. v charaktere úloh, ktoré podplácaná osoba vykonáva a ktoré majú byť oproti riadnemu výkonu ovplyvnené. To znamená, že ak by páchatel' nepodplácal iného v súvislosti s úlohami spojenými s obstarávaním vecí všeobecného záujmu, ale za účelom, aby podplácaná osoba porušila svoje povinnosti vyplývajúce napr. z pracovnej zmluvy, išlo by o trestný čin podplácania podľa § 332 Tr. zák. Súčasne, ako bolo uvedené vyššie, pojem „obstarávanie vecí všeobecného záujmu“ v ustanovení § 333 Tr. zák. nie je spojené iba s poskytovaním úplatku v súvislosti s verejným obstarávaním, keďže daný pojem má širší rozmer. Zároveň sa dovolací súd stotožnil so skôr vyjadrením názorom najvyššieho súdu, ktoré prevzal aj odvolací súd. „Súvislosť s obstarávaním vecí všeobecného záujmu v zmysle § 333 (ods. 1) Tr. zák. je daná aj vtedy, ak páchatel' bez právneho titulu inému priamo alebo cez sprostredkovateľa poskytne, ponúkne alebo sľúbi materiálne alebo iné plnenie (protislužbu), napríklad ako uznanie, ocenenie alebo poďakovanie (a tým aj potenciálne získanie „priazne“ pre budúcnosť), a to za predchádzajúce, prebiehajúce alebo nasledujúce konanie pri obstarávaní určitej veci (vecí) všeobecného záujmu touto osobou („iným“). Podplácaný teda oproti úplatku nemusí porušiť svoje povinnosti (okrem povinnosti zdržať sa vlastného korupčného konania vo forme prijatia úplatku) v súvislosti s obstarávaním vecí všeobecného záujmu.“ (uznesenie najvyššieho súdu z 2. apríla 2014, sp. zn. 2 Tost 4/2014). Z uvedeného vyplýva, že na trestnosť činu podľa § 333 Tr. zák. sa nevyžaduje porušenie povinností.

V prejednávanej trestnej veci svedkyňa Ing. K. U. ako riaditeľka daňového úradu v postavení verejného činiteľa obstarávala veci všeobecného záujmu, keďže spoločnosť má záujem na riadnom a zákonomnom spôsobe vrátenia nadmerných odpočtov DPH (neovplyvnenom neoprávneným sprístupňovaním informácií a dohadovaním daňových kontrol za odplatu), nakoľko nimi dochádza k odčerpaniu finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu. Poskytovaním informácií, na ktoré daňový subjekt nemá vopred nárok, obvineným umožnila uplatňovať nadmerné odpočty DPH v akceptovateľnej výške pre ich bezproblémové vrátenie, pripraviť sa na prípadnú daňovú kontrolu, resp. dohodnúť spôsob jej výkonu, ako aj včas disponovať informáciami o došlých dožiadaniach z iných orgánov. Obvinení boli teda zvýhodnení oproti iným daňovým subjektom v podobe „cenných“ informácií, ktoré by bez svedkyne nezískali. Lojalitu svedkyne si pritom zabezpečili sľúbením a vyplatením úplatku za jej „služby“. Bližšie sa ku konaniu obvinených vyjadril súd prvého stupňa na str. 60 rozsudku. Dovolací súd s názorom súdu prvého stupňa súhlasí a dopĺňa, že spoluprácu a okolnosti súvisiace so sľúbením a vyplatením úplatku obvinenými potvrdili viacerí svedkovia vrátane samotnej podplácanej. Jednotlivé dôkazy, z ktorých súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal (ktoré súčasne odôvodňujú naplnenie objektívnej stránky prejednávaneho trestného činu), sú podrobne rozpísané v predmetnom rozsudku, a to aj v rámci reakcií na námietky obvinených, ktoré sú sčasti totožné s dovolacími námietkami [vrátane účasti obvineného O. I. na danom skutku (str. 39 - 57 rozsudku)].

Pre správnosť právnej kvalifikácie nebolo relevantné dokazovanie ohľadne ne/oprávnenosti vrátených a vyplatených nadmerných odpočtov DPH, ani negatívneho dôsledku obstarávania pre spoločnosť. Protiprávnosť konania obvinených spočívala v nadobudnutí vyššie uvedených nelegálnych výhod za úplatu, na ktoré by obvinení nemali nárok ani pri oprávnenom vrátení a vyplatení nadmerného odpočtu DPH. Získavanie informácií o personálnom obsadení a kompetenciách daňových úradov, spôsobe a výkone daňových kontrol je v kontexte účelu ich obstarania (dosiahnutia neoprávnených výhod) dôležité pre záujmy spoločnosti, a to bez ohľadu na ich následné využitie.

K určení odmeny pre svedkyňu Ing. K. U. a z toho vyplývajúcu aplikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty je potrebné uviesť, že súd prvého stupňa ustálil predmetnú sumu na základe vykonaného dokazovania, ktorého rozsah a správnosť nie je dovolací súd oprávnený skúmať. Pre dovolací súd je relevantné, že ustálená suma vo výške 290.000,- Eur zodpovedá spáchaniu trestného činu vo veľkom rozsahu v zmysle ustanovenia § 125 ods. 1 Tr. zák. Na uvedené nemali vplyv ani námietky ohľadne ne/zahrnutia jednotlivých uplatnených a vyplatených nadmerných odpočtov DPH. Bolo plne na úvahe

súdov nižšieho stupňa posúdiť, ktoré vyplatené nadmerné odpočty DPH a z toho vyplývajúce odmeny pre svedkyňu Ing. K. U. tvoria základ pre určenie rozsahu skutku. Navyše zahrnutie v dovolaní uvádzaných nadmerných odpočtov DPH by bolo v neprospech obvinených. Naopak existencia legálneho obchodu nie je dôvodom na vylúčenie namietaného nadmerného odpočtu DPH uplatneného spoločnosťou E. T., s.r.o. za zdaňovanie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur. Ako bolo uvedené vyššie, pre posúdenie konania obvinených bolo irelevantné, či v konečnom dôsledku boli uplatnené a vyplatené nadmerné odpočty DPH oprávnené. Nakoľko súdy nižšieho stupňa mali rozsah činu za preukázaný, nebolo možné aplikovať obvinenými uvádzanú zásadu „in dubio pro reo“. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že hodnotenie dôkazov zo strany súdu v rozpore s predstavami obvinených nemožno považovať za nezákonnosť.

Na správnosť právnej kvalifikácie nemala dosah ani skutočnosť, že obvinení boli na začiatku obvinení zo spáchania prečinu podplácania. Podkladom pre pôvodnú právnu kvalifikáciu, uvedenú v uznesení vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 15. apríla 2013, ČVS: PPZ-409/NKA-PK-BA-2013 (totožná s uznesením vyšetrovateľa o začatí trestného stíhania z 9. apríla 2013, ČVS: PPZ-409/NKA-PK-BA-2013), bol výsluch svedka Ľ. I. a ním predložený DVD nosič s obrazovo-zvukovým záznamom z 15. decembra 2010. Obvineným bolo kladené za vinu sľúbenie úplatku svedkyňi Ing. K. U. najmenej vo výške 100.000,- Eur za zabezpečenie bezproblémového vyplatenia nadmerného odpočtu DPH u spoločností E. T., s.r.o. za zdaňovacie obdobie september 2010 vo výške 534.860,45 Eur a N. T., s.r.o. za zdaňovacie obdobie august 2010 vo výške 77.024,73 Eur. Z následného výsluchu svedkyne Ing. K. U. bol zistený širší rozsah konania obvinených (v súvislosti s ďalšími spoločnosťami a zdaňovacími obdobiami), a preto voči nim bolo uznesením vyšetrovateľa z 22. apríla 2013, ČVS: PPZ-409/NKA-PK-BA-2013 začaté trestné stíhanie a vznesené obvinenie za zločin podplácania podľa § 333 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 Tr. zák. Obvinení boli napokon odsúdení v rámci prísnejšej právnej kvalifikácie vyplývajúcej z druhého uznesenia o vznesení obvinenia, vrátane konania v súvislosti so spoločnosťami z prvého uznesenia o vznesení obvinenia.

Právna kvalifikácia konania svedkyne Ing. K. U. v zrkadlovom skutku (zločin prijímania úplatku podľa § 329 ods. 1, ods. 2 Tr. zák.) vychádzala z uznesenia vyšetrovateľa o vznesení obvinenia z 15. apríla 2013, ČVS: PPZ-398/NKA-PK-BA-2013 (právna kvalifikácia totožná s uznesením vyšetrovateľa o začatí trestného stíhania z 9. apríla 2013, ČVS: PPZ-409/NKA-PK-BA-2013). Nakoľko pred vznesením obvinenia Ing. K. U. (ako aj obvineným) došlo k vylúčeniu veci zo spoločného konania, dovolací súd nemal oprávnenie posudzovať nereflektovanie výpovede svedkyne aj na jej právnu kvalifikáciu.

V rozpore so skutočnosťou sú aj tvrdenia obvinených o svojvoľnom a podstatnom upravovaní skutkovej vety odvolacím súdom. Skutková veta z rozsudku súdu prvého stupňa bola odvolacím súdom iba doplnená na základe odvolania prokurátora o okolnosti týkajúce sa požiadania a vyplatenia peňažnej hotovosti vo výške 10.000,- Eur zo zvyšnej časti dohodnutej sumy ako sľúbeného úplatku svedkyňi Ing. K. U.. Podľa odvolacieho súdu neexistoval dôvod neakceptovať usvedčujúce dôkazy podporujúce tvrdenia obžaloby aj v tejto časti, pričom vychádzal z dokazovania uskutočneného pred súdom prvého stupňa. Nakoľko odvolací súd len odlišne posúdil hodnovernosť výpovede svedkyne Ing. K. U., nemal povinnosť dokazovanie dopĺňať. Dôvody, ktoré odvolací súd viedli k danému rozhodnutiu, sú jasne a zrozumiteľne rozvedené na str. 34 - 37 rozsudku (čiastočne sa prekrývajú s vyjadrením ku konkrétnym odvolacím námietkam obvinených).

V nadväznosti na námietku obvinených o odlišnosti znenia výrokov dovolací súd zdôrazňuje, že totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania páchatela alebo následku jeho protiprávnej činnosti aspoň čiastočne, pričom na ňu nemajú vplyv ani zmeny v jednotlivých okolnostiach, ktoré skutok individualizujú, napríklad čas, miesto, spôsob jeho vykonania. Skutok je teda možné počas konania upravovať, a to v závislosti od vykonaných dôkazov a získaných poznatkov o relevantných skutočnostiach, nemôže sa však meniť jeho podstata daná účasťou obvineného na určitej udalosti, z ktorej vzišiel škodlivý následok. Súdy nižšieho stupňa vo výrokovej časti rozsudkov reflektovali na vykonané dokazovanie a v jeho súlade spresnili skutkovú vetu z obžaloby, pričom totožnosť skutku zostala zachovaná. Dovolací súd nezistil podstatné rozdiely medzi obžalobou a

rozsudkami. Účasť obvinených na danej trestnej činnosti sa nemenil. Súdny len bližšie rozviedli výhody poskytované obvineným svedkyňou Ing. K. U. a posunuli koniec rozhodného obdobia. Samotné sľúbenie a vyplatenie úplatku ostalo nedotknuté. Súd prvého stupňa upravil skutok, tak aby zodpovedal skutočnému stavu veci a konanie obvinených korešpondovalo s ustálenou právnou kvalifikáciou, ako aj s právnou vetou skutkovej podstaty spáchaného trestného činu (str. 5 rozsudku).

Obvinení v dovolaní neuviedli, v čom mala spočívať nesprávnosť ustálenej formy a spôsobu spáchania trestného činu v skutkovej vete, preto ich námietku dovolací súd nemohol posúdiť.

Zvyšné námietky obvinených smerovali proti skutkovým zisteniam, resp. rozsahu dokazovania. Dovolací súd tieto nemohol hodnotiť, a preto sa s nimi ďalej nezaoberal. Nad rámec dovolací súd opakovane zdôrazňuje, že je na úvahe súdu rozhodnúť, ktoré dôkazy vzhľadom na priebeh konania považuje za potrebné vykonať. Preto vyvodzovať porušenie práv z odklonu súdu prvého stupňa od názoru najvyššieho súdu z uznesenia o vzatí do väzby k rozsahu dokazovania nie je namieste.

Ustanovenie § 374 ods. 3 Tr. por. nemožno uplatňovať ako samostatný dôvod dovolania. Toto ustanovenie len v nadväznosti na § 369 Tr. por. a § 372 ods. 1 Tr. por. vyjadruje okolnosť, že aj keď sa z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Tr. por. dovolaním napáda vždy rozhodnutie súdu druhého stupňa (okrem dovolania podaného ministrom spravodlivosti), možno dovolaním namietať aj chyby konania súdu prvého stupňa, vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku. Ak dovolateľ namieta chybu konania na súde prvého stupňa, musí táto chyba zodpovedať niektorému z dôvodov dovolania uvedenému v § 371 ods. 1 Tr. por. a takto musí byť aj v dovolaní označená (374 ods. 1, ods. 2 Tr. por.) [R 47/2014-I].

Nad rámec dovolací súd uvádza, že odvolací súd sa vyjadril k jednotlivým námietkam prezentovaných obvinenými v odvolaní. Nesúhlas obvinených s názormi odvolacieho súdu nezakladá dôvod na vyslovenie nezlučiteľnosti rozhodnutia s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, vyjadreného v náleze ústavného súdu z 29. októbra 2009, sp. zn. IV. ÚS 149/09.

Z uvedeného je zrejmé, že v rozsahu námietok obvinených Ing. I. I. a O. I. nie sú naplnené uplatnené dôvody dovolania, a preto najvyšší súd ich dovolania podľa § 382 písm. c) Tr. por. uznesením na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.